

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

SKRIVELSE

2021-02-25

Ärendenr:

NV-08662-20

Budgetunderlag 2022-2024

Sammanfattning

Betydande rapporter om tillståndet för miljön i världen och i Sverige visar att utvecklingen går i fel riktning. I den årliga riskrapporten från World Economic Forum presenteras de risker som anses utgöra de största hoten mot världen, och den domineras av miljörelaterade risker. EU:s miljöbyrå EEA sammanfattar i sin senaste rapport (The European Environment and outlook 2020) utvecklingen med att "Europa står inför miljöutmaningar av en tidigare aldrig skådad omfattning och av så brådskande karaktär". EEA pekar särskilt på den alarmerande takten i förlusten av biologisk mångfald, tilltagande effekter av klimatförändringar samt överkonsumtion av naturresurser. Naturvårdsverkets fördjupade utvärdering från 2019 visar att även om utvecklingen i Sverige i någon mån går i rätt riktning så når vi inte 15 av de 16 miljömålen.

Under pandemin har stora delar av världens länder stängt ner sina samhällen för att dämpa smittspridningen. Preliminära uppskattningar visar på BNP-tapp med 5-20 procent beroende på land, samtidigt som utsläppsminskningen av koldioxid preliminärt stannar på 4-6 procent för världen som helhet. Erfarenheten från 2020 visar att det saknas förutsättningar för att bromsa världen ur klimatkrisen. Lösningen handlar istället om ökade investeringar för att världens ekonomier ska kunna göra en nystart i spåren efter coronakrisen och samtidigt bidra till att lösa klimatkrisen genom att krispaketen och andra långsiktiga statliga stöd ges en tydlig inriktning mot fossilfria energi- och produktionssystem. Den europeiska gröna given är EU:s färdplan för en hållbar ekonomi i EU. EU-kommissionen har förklarat att den ska vara navet i arbetet för en grön omstart av medlemsländernas ekonomier, och det kommer att göras betydande investeringar för att främja ett effektivt utnyttjande av resurser, återställa biologisk mångfald och minska föroreningarna.

Finansmarknadens roll när det gäller utvecklingen mot ett hållbart samhälle har också blivit allt tydligare de senaste åren, och flera initiativ för en hållbar finansmarknad har beslutats, både inom EU och nationellt. Spelplanen förskjuts steg för steg i riktning mot de finansiella strömmarna i samhället, vilket ställer krav på tillräcklig kompetens och kapacitet på hållbarhetsområdet.

Vid sidan av det stora engagemang i miljöfrågor som näringslivet och privatpersoner visar behövs också ändringar på systemnivå för att samhället ska kunna ställa om. För Naturvårdsverkets del innebär det att det krävs fortsatt betydligt större insatser inom myndighetens ansvarsområde, både för att minska miljö- och klimatpåverkan och för att skapa goda förutsättningar för andra aktörer i miljöarbetet.

Arbetet behöver öka inom miljöövervakningen och vi behöver intensifiera digitaliseringsarbetet för att säkerställa en god bild av tillståndet i miljön. Vidare behövs ökade ansträngningar för en effektiv miljöprövning och tillsyn för att korta handläggningstider och skapa lika marknadsvillkor för berörda aktörer. Vi vill också lyfta fram vikten av klimatarbetet för att minska klimatpåverkan och arbetet med att bevara den biologiska mångfalden där stora resurser fortsatt behöver

skjutas till, liksom arbetet med omställningen till en mer cirkulär och biobaserad ekonomi – allt nödvändigt för att Sverige ska nå av riksdagen uppsatta mål.

För att det ska vara möjligt bedömer Naturvårdsverket i följande prioriteringsordning att:

1. Förvaltningsanslaget behöver öka successivt 2022-2024. Myndighetens arbetsbörda har inte i någon del gått ned, tvärtom har den ökat samtidigt som komplexiteten i uppdraget ökat. Olika miljöaspekter behöver hanteras integrerat. Med fler aktörer som deltar i arbetet för en hållbar utveckling krävs att Naturvårdsverket skapar förutsättningar för synergier. Det är viktigt att undvika att problemen flyttar från en sektor till en annan med en eventuellt värre situation som följd. Säkerställs inte en långsiktigt hållbar finansiering av myndighetens verksamhet behöver angeläget arbete prioriteras ned eller genomföras med lägre ambitionsnivå. Stödet till regeringen försämras, liksom förutsättningarna att utnyttja sakanslagen fullt ut. Myndigheten skulle också tappa fart och halka efter i digitaliseringsarbetet med ökad risk för att fastna i äldre it-stöd med höga drift- och underhållskostnader, och utan möjlighet för att möta framtidens krav och behovet av att effektivisera ärendehantering.
2. Anslagen 1:2 Miljöövervakning och 1:3 Åtgärder för värdefull natur behöver ligga kvar på nuvarande nivåer för att kunna finansiera den verksamhet som ska bedrivas. Vikten av långsiktighet framhålls.
3. Den ökade ambitionshöjningen för att minska klimatpåverkan och arbetet med att skydda värdefull natur bör finansieras genom sakanslagen. Anslaget 1:16 Klimatinvesteringar föreslås höjas till 3 mdkr per år. Anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur ligger däremot bra på nuvarande nivå, och behöver göra så även 2022-2024.

Det behövs dessutom nya instrument för miljö- och klimatinvesteringar. Huvuddelen av den finansiering som krävs för en grön omställning kommer att behöva komma från privat sektor. Naturvårdsverket stödjer Tillväxtverkets förslag till en ny fond som kombinerar statliga medel, EU-fondsmedel och privat kapital i syfte att stärka kapitalförsörjningen av små eller medelstora företag som bidrar till klimatomställningen (Tillväxtverket, *Finansiering av hållbar tillväxt i Sverige, Förhandsbedömning finansieringsinstrument ERUF 2021-2027*, 2020-12-16). Anslaget 1:16 Klimatinvesteringar kan användas som nationell medfinansiering, och om regeringen avser att gå vidare i frågan finns anledning att mer i detalj utreda hur genomförandet ska gå till. Naturvårdsverket har för avsikt att undersöka om liknande instrument behövs inom andra områden.

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. HEMSTÄLLAN	5
2. FINANSIERINGSÖVERSIKT	6
3. FÖRSLAG TILL FINANSIERING	7
3.1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård	7
3.2 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	33
3.3 Utgiftsområde 21 Energi	34
3.4 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	35
4. AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	37
4.1 Redogörelse för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras	37
4.2 Redogörelse för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras	38
5. ÖVRIGA VILLKOR	40
5.1 Låneram och investeringar	40
5.2 Räntekontokredit	41
6. BEMYNDIGANDETABELLER	42

1. Hemställan

Naturvårdsverket hemställer att regeringen beslutar att

- föreslå riksdagen att för budgetåren 2022-2024 tilldela myndigheten anslag i enlighet med tabellen i kapitel 2,
- fastställa de finansiella villkor som framgår av våra förslag till anslagsfinansiering i kapitel 3,
- 2022 tilldela en låneram på 135 mnkr, samt
- fastställa en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret på 18 mnkr.

Beslut om budgetunderlag har fattats av generaldirektören Björn Risinger. Vid den slutliga handläggningen har ställföreträdande generaldirektören och stabschefen Kerstin Cederlöf, föredragande, deltagit, liksom avdelningscheferna Ingela Hiltula, Stefan Nyström, Håkan Svaleryd, Claes Svedlindh, Maria Ohlman, Berit Oscarsson och Jan Zetterdahl.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Björn Risinger

Kerstin Cederlöf

2. Finansieringsöversikt

Naturvårdsverket föreslår följande finansiering för åren 2022–2024 i 2021 års prisnivå. I efterföljande kapitel beskriver vi Naturvårdsverkets förslag till anslagsfinansiering, lämnar en redogörelse för den avgiftsbelagda verksamheten samt belyser finansiella och övriga villkor.

Utgiftsområde, anslag, anslagspost (tkr)		År -1	År 0	År 1	År 2	År 3
		Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
17, 13:4, 10	Stöd till friluftorganisationer	50 785	47 785	100 000	100 000	100 000
20, 1:1, 1	Naturvårdsverket	604 615	604 925	617 000	638 000	648 000
20, 1:2, 1	Miljöövervakning m.m.	228 234	254 014	255 000	255 000	255 000
20, 1:2, 4	Klimatpolitiska handlingsplanen		22 000	5 000	0	0
20, 1:2, 6	Bidrag till ideella miljöorganisationer	35 000	20 000	15 000	15 000	15 000
20, 1:3, 2	Kostnader för skötsel av skyddade områden m.m.	1 058 293	1 844 035	2 025 000	2 245 000	2 245 000
20, 1:4, 1	Sanering och efterbehandling av förorenade områden	516 646	908 718	918 000	918 000	918 000
20, 1:4,8	Globalt kemikaliearbete	9 835				
20, 1:5, 1	Miljöforskning	93 203	98 825	129 000	129 000	129 000
20,1:11, 1	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	77 970	175 000	175 000	175 000	0
20, 1:13, 1	Bilateralt miljösamarbete	34 400	34 400	50 000	50 000	50 000
20, 1:14, 1	Skydd av värdefull natur	873 585	1 677 404	1 680 700	1 680 700	1 680 700
20, 1:16, 1	Stöd till klimatinvesteringar	941 238	2 266 000	3 000 000	3 100 000	3 100 000
20, 1:16, 6	Administration, del till Naturvårdsverket	39 999	40 000	45 000	45 000	45 000
21, 1:5, 1	Laddinfrastruktur längs större vägar	500	500	500	500	0
23, 1:7, 1	Bidrag för att förebygga skador på annat än renar och ...	32 686	32 778	35 000	35 000	35 000
Summa anslag		4 596 989	8 026 384	9 050 200	9 386 200	9 220 700
	Jägarregistret	13 970	13 700	13 700	13 700	13 700
Avgifter som disponeras	Kväveoxidavgiften (NOx)	8 628	8 800	8 700	8 700	8 700
	Kadmiunfonden	1 302	1 200	1 100	1 000	900
	Tjänsteexport	10 095	20 000	6 000	5 000	5 000
	EMAS	113	110	110	110	110
	Övriga intäkter som disponeras	67 025	79 000	76 000	76 000	76 000
Summa avgiftsintäkter och övriga intäkter som disponeras		101 133	122 810	105 610	104 510	104 410
Summa anslag och intäkter som disponeras		4 698 122	8 149 194	9 155 110	9 490 710	9 325 110
	Avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttitel	30 233	31 700	34 700	40 000	40 000

3. Förslag till finansiering

Detta kapitel beskriver Naturvårdsverkets förslag till finansiering med anslag. Förslagen utgår från den indelning i anslag och anslagsposter som myndigheten disponerar enligt regleringsbrevet för 2021. Syftet med kapitlet är att fästa regeringens uppmärksamhet på områden där Naturvårdsverket ser behov av långsiktig finansiering.

3.1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård

3.1.1 Förvaltningsanslaget

Naturvårdsverket föreslår att myndighetens förvaltningsanslag tilldelas 617 mnkr 2022, 638 mnkr 2023 och 648 mnkr 2024. Delar av ökningen kan finansieras genom att medel flyttas från sakanslagen 1:4, 1:14 eller 1:16. Myndighetens ansvar för att bidra till en hållbar finansmarknad föreslås förtydligas i ett uppdrag eller i myndighetens instruktion.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Naturvårdsverket	597 049	617 000	638 000	648 000
Summa		617 000	638 000	648 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>19 951</i>	<i>40 951</i>	<i>50 951</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

I statens budget för 2021 görs omfattande satsningar på miljö- och klimatområdet. Satsningen innehåller en förstärkning av Naturvårdsverkets förvaltningsanslag. Förstärkningen är emellertid gjord relativt den i budgetpropositionen för 2020 angivna beräknade sänkta nivån för 2021 varför förvaltningsanslaget de facto inte har ökat jämfört med 2020.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1) beräknas förvaltningsanslaget sänkas med ca 80 mnkr 2022 och ytterligare med ca 40 mnkr 2023. I beloppet ingår tidsbegränsade satsningar som avslutas, bland annat för att minska plaster i hav och natur, miljötillsyn och miljöprovning. Regeringen bedömer i budgetpropositionen att det är angeläget att Naturvårdsverket ges förutsättningar för att hantera regeringens satsningar inom miljö- och klimatområdet. Det finns inte skäl att göra en annan bedömning 2022–2024. För att klara av vårt uppdrag och samtidigt säkerställa en god förvaltning är det viktigt att förvaltningsanslaget inte sänks. Naturvårdsverket anser istället att det bör förstärkas successivt.

Naturvårdsverket har alldeles oavsett regeringens satsningar i regleringsbrevet och särskilt beslutade regeringsuppdrag ett stort och brett grunduppdrag som beskrivs översiktligt i myndighetens instruktion, och som förtydligas i över 100 lagar och förordningar. Myndigheten ska bygga upp kunskap, sprida den och se till att den kommer till användning. I det ingår att förse regeringen med underlag och

gentemot andra aktörer verka för åtgärder och handlingsmönster som leder till en hållbar utveckling. Detta kräver en långsiktigt hållbar finansiering.

Naturvårdsverket får dessutom allt fler eller utökade uppgifter, till exempel lavinprognoser, statistik om konsumtionens klimatpåverkan, rapportering inom avfallsområdet, invasiva främmande arter, nya och utökade producentansvar, plastsamordning, genetiska resurser och biologiska bekämpningsmedel samt inom miljötillsynen. Myndigheten efterfrågas också allt oftare i det nationella och internationella utvecklingsarbetet, vilket ökar behovet av utredningsresurser. Ett tillräckligt stort förvaltningsanslag är också en av förutsättningarna för att sakanslagen ska kunna utnyttjas fullt. Förvaltningsanslagets andel av myndighetens totala finansiering har sjunkit kontinuerligt under en längre period, samtidigt som arbetet med sakanslag har utvecklats i riktning mot att bli allt mer resurskrävande. Den digitala verksamhetsutvecklingen kommer också att kräva stora resurser de kommande åren, både för att utveckla och förvalta tekniska lösningar och för att säkerställa att regelverken följs så att angelägna intressen skyddas.

Myndigheten kommer att fortsätta effektivisera arbetet, och prioritera ned arbetet inom de områden där det bedöms vara möjligt. Detta kommer inte vara tillräckligt för att klara finansieringen de kommande åren. Säkerställs inte en långsiktigt hållbar finansiering av myndighetens verksamhet måste ytterligare arbete prioriteras ned eller genomföras med lägre ambitionsnivå. Stödet till regeringen och till andra aktörer i samhället som arbetar för en hållbar utveckling minskar, och förutsättningarna att utnyttja sakanslagen försämras. Det kan bli svårare att fullfölja arbetet med att genomföra EU-lagstiftningen, vilket kan få till följd att EU-kommissionen inleder överträdelseärende mot Sverige. Myndigheten skulle också tappa fart och halka efter i digitaliseringsarbetet med ökad risk för att fastna i äldre it-stöd med höga drift- och underhållskostnader, och utan möjlighet att möta framtidens krav och behov av att effektivisera ärendehantering.

För att säkerställa en effektiv användning av medlen och göra det möjligt för myndigheten att bygga upp verksamheten successivt föreslås en stegvis ökning. Delar av ökningen kan finansieras genom att flytta medel från sakanslagen 1:4, 1:14 och 1:16 till förvaltningsanslaget. För tillfälliga satsningar kan ett alternativ vara att det för sakanslagen beslutas om villkor som låter myndigheten använda medlen för eget arbete.

I det följande redovisas några av de större förändringar som myndigheten ser framför sig 2022-2024.

Nya och utökade uppgifter på klimatområdet

Naturvårdsverket har fått 10 mnkr 2021-2022 för att myndigheten ska kunna öka sin kapacitet att analysera klimateffekter och bidra med underlag till kommande klimatredovisningar och klimatpolitiska handlingsplaner. Naturvårdsverket välkomnar tillskottet, men ser ett behov av en fortsatt finansiering 2023-2024. Det finns också andra angelägna uppgifter. Det internationella klimatarbetet ökar kontinuerligt, både inom FN och i EU. Naturvårdsverkets deltagande efterfrågas i

ökad utsträckning från Regeringskansliet, vilket ställer krav på ökad kapacitet vad gäller framtagande av analyser och statistik samt deltagande på möten.

Det pågår ett flertal initiativ för en hållbar finansmarknad. I EU väntas beslut om den gröna taxonomin under våren 2021, och kraven på att redovisa hållbarhetsaspekter ökar från de finansiella institutionerna. I Sverige har Riksgäldskontoret gett ut den första nationella gröna obligationen och myndigheten har från 2021 möjlighet att ställa ut gröna krediter. Finansinspektionen har uppdrag att redovisa metoder för hur bankers utlåning och finansiella aktörers placeringar i vid bemärkelse förhåller sig till klimatmålen i Parisavtalet. Exportkreditnämnden och Svensk Exportkredit upphör med verksamhet som stödjer fossila investeringar och ska istället arbeta för ökad svensk export av varor och tjänster som stöder Parisavtalet. Det finns således en bred samsyn om att finansmarknaden har en viktig roll att spela när det gäller utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Det finns också ett stort behov av samordning av klimatarbetet inom detta verksamhetsområde. Naturvårdsverkets kompetens efterfrågas i allt större utsträckning från andra myndigheter. Det ställer krav på ökad kapacitet att bistå med klimatanalyser, men också ett tydligt uppdrag. Naturvårdsverkets ansvar för att hålla ihop klimatarbetet och bidra till en hållbar finansmarknad behöver förtydligas i ett uppdrag eller i myndighetens instruktion. Det är idag inte tydligt vem som ska göra vad.

Parisavtalet pekar ut utbildnings- och kommunikationsaktiviteter som en nyckel för att uppnå målen i avtalet (art. 12). Också i Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för miljö och klimat är kommunikation prioriterat. Genom kommunikation kan Naturvårdsverket på flera sätt driva och samordna den samhällsomställning som behöver ske för att nå klimatmålen. Naturvårdsverket har föreslagit att regeringen ger myndigheten ett tydligt uppdrag att kommunicera övergripande klimatfrågor med allmänheten (Naturvårdsverket, *Sveriges möjligheter och förutsättningar för genomförande av Parisavtalets artikel 12*, 2020-10-29).

Kostnaderna för ett förstärkt klimatanalysarbete i vid bemärkelse och föreslagna kommunikationsinsatser i övergripande klimatfrågor beräknas uppgå till i storleksordningen 20 mnkr 2024 när verksamheten är fullt uppbyggd.

Förstärkt behov av arbete för en cirkulär ekonomi

Naturvårdsverket har fått 10 mnkr 2022-2024 för att stärka sitt arbete inom avfallsområdet och särskilt omställningen till en cirkulär giftfri ekonomi. Samtidigt kommer en tidigare satsning för att minska plaster i hav och natur, vilket används för att bland annat finansiera ca 25 tjänster vid myndigheten, att avslutas 2021. Naturvårdsverket välkomnar tillskottet, men bedömer att det behövs en ökad långsiktighet i finansiering av verksamheten 2022-2024.

Arbetet för en cirkulär ekonomi kommer att öka kommande år och insatser behövs inom bland annat avfall, plast och mikroplast, producentansvar, avlopp- och dagvatten och textilier. Regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi innehåller drygt hundra åtgärder inom områden som industriomställning, materialförsörjning, teknikutveckling och avfallshantering. Naturvårdsverket har fått en tydlig roll i det fortsatta arbetet, en bild som förstärks av regeringens aviserade ändring av

myndighetens instruktion. Arbetet inom EU kommer också att öka, i EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi finns många planerade aktiviteter där Sverige kan och bör bidra. Även arbetet med att genomföra EU-direktiv på området kommer att fortsätta, och det behövs ytterligare resurser för att säkerställa en god tillsyn inom producentansvaret. Vi vill särskilt lyfta fram följande områden.

Det kommer att vara fortsatt högt tryck på *avfallsområdet*. EU:s reviderade avfallslagstiftning syftar till att främja en cirkulär ekonomi. Ändringarna ska bidra till minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter och komponenter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Dessutom fastställs bindande avfallsmål som ska uppfyllas till år 2025, 2030 och 2035. De nya reglerna trädde i kraft den 5 juli 2020. Naturvårdsverket har tagit fram föreskrifter och vägledning om de nya reglerna, och tillämpar det nya regelverket i vårt eget arbete.

Ändringarna ställer också högre krav på Naturvårdsverkets rapporteringsarbete, och myndigheten deltar aktivt i EU-arbetet. Samtidigt får avfallsfrågorna allt större uppmärksamhet i samhället, frågor om hantering av massor uppstår i samband med flera stora pågående och planerade infrastrukturprojekt, illegal avfallshantering ser ut att öka och regeringen har beslutat eller aviserat om flera regeringsuppdrag inom avfallsområdet. Kostnaderna för avfallsarbetet bedöms öka med 10 mnkr per år när verksamheten är fullt uppbyggd.

Det saknas en långsiktig finansiering av arbetet med en *hållbar plastanvändning*. Naturvårdsverket har de senaste åren fått en utökad roll i arbetet med att minska den negativa påverkan som plast och mikroplast har på miljön. Regeringens satsning på insatser mot plaster i hav och natur beräknas avslutas 2022. Medlen har bidragit till att stärka myndighetens arbete med plaster och möjliggjort olika typer av insatser och åtgärder för att få bort mikroplaster samt innovation och utveckling av nya hållbara plaster. När satsningen avslutas saknas en långsiktig finansiering av den fortsatta verksamheten. Med hänsyn till att det rör sig om uppgifter som ingår i den ordinarie och varaktiga verksamheten föreslås att verksamheten finansieras via förvaltningsanslaget. Vad gäller beloppets storlek bedöms 30 mnkr vara rimligt vilket motsvarar de kunskapshöjande åtgärder liksom de tjänster som de villkorade medlen finansierar idag.

Under 2021 ska Naturvårdsverket ta fram en plan för hur myndigheten ska arbeta för ett kostnadseffektivt genomförande av EU:s nya regler om engångsplast. Det kommer att innebära nya uppgifter för myndigheten, bland annat information, vägledning och tillsyn. I nuläget bedöms kostnaderna för arbetet uppgå till 20 mnkr per år 2024 när verksamheten är fullt utbyggd, vilket inkluderar kostnader för att anställa fler handläggare och jurister samt utveckling av nya digitala lösningar.

Naturvårdsverket har också fått nya uppgifter kopplade till *producentansvaren*. Naturvårdsverket ansvarar för tillsyn av förpackningsproducenter. Tillsynsavgifterna ska motsvara full kostnadstäckning för verksamheten, inklusive drift och vidareutveckling av e-tjänsten. De erlagda avgifterna går in i statsbudgeten. Det totala antalet producenter är inte känt, men Naturvårdsverket uppskattar att kostnaderna för tillsyn av förpackningsproducenter är 10 mnkr 2022 (motsvarande

20 000 producenter), med en gradvis ökning till 12,5 mnkr 2023 och 15 mnkr 2024 (25 000 respektive 30 000 producenter). Förvaltningsanslaget bör tillföras medel för att täcka dessa kostnader.

Det planerade införandet av ett utökat producentansvar för textilier från 2024 kommer att öka behovet av resurser för information, vägledning och tillsyn av detta producentansvar redan från 2023 i form av förberedande arbete, inklusive utveckling av digitala lösningar och från och med 2024 i full omfattning.

Även arbetet med *företrädelseområden* behöver förstärkas för att kunna driva en utveckling med innovativa åtgärder och samverkan, genomföra kunskapshöjande insatser samt utveckla och hantera bidragsgivningen på ett effektivt sätt.

Naturvårdsverkets insatser ser också ut att behöva öka betydligt inom *avlopps- och dagvattenområdet*, bland annat som en följd av pågående översyn av avlopps- och slamdirektiven, två överträdelseärenden avseende avloppsdirektivet samt nya eller ändrade EU-krav på området. Här kan bland annat nämnas nya krav på rapportering enligt slamdirektivet, vilket kommer att kräva ett helt nytt rapporteringssystem.

Myndigheten har dessutom förslagits få i ansvar att *förvalta den kommande EU-avgiftskomponenten* kopplat till volym icke-materialåtervunnen plastförpackning. Uppgiften består i att ta fram underlag för att fastställa EU-avgiften och här behövs resurser för att säkerställa att den nya rapporteringen uppfyller de krav som ställs av EU.

Sammanfattningsvis bedöms kostnaderna inom arbetet med en cirkulär ekonomi öka i storleksordningen 30 mnkr 2024 när verksamheten är uppbyggd. Det fortsatta arbetet med en hållbar plastanvändning behöver en långsiktig finansiering, varför yrkat belopp ökar med ytterligare 30 mnkr.

Intensifierat arbete för att bevara biologisk mångfald

Insatserna för att bevara biologisk mångfald behöver öka. Trenden är fortsatt negativ, globalt, i EU och i Sverige. Det internationella arbetet är avgörande och kommer att öka de kommande åren. Pågående förhandlingar om det globala post-2020 ramverket för biologisk mångfald kommer att ha betydelse även i Sverige. EU:s strategi för biologisk mångfald ingår som en central del i den gröna given och innehåller mål om 30 procent skydd av landytan och återställande av ekosystem. Ambitionen är att göra EU världsledande när det gäller hanteringen av förlusten av biologisk mångfald. Naturvårdsverket kommer att ha en viktig roll i det nationella arbetet, bland annat genom att samordna insatser, samverka och mobilisera samhället för ett aktivt deltagande, genomföra kommunikationsinsatser, ta fram kunskap och förslag på nya åtgärder och styrmedel, ge stöd till regeringen både nationellt, inom EU och internationellt. Det ställer krav på ökad kapacitet hos myndigheten.

Pollinering är en viktig ekosystemtjänst som visar den biologiska mångfaldens betydelse för mänsklig välfärd. Under 2020–2022 samordnar Naturvårdsverket arbetet med att förstärka förutsättningarna för vilda pollinatörer tillsammans med

flera andra myndigheter med särskilda medel från anslaget 1:3. Denna satsning behöver långsiktigt fortsätta inom ramen för ordinarie arbete från 2023.

För att insatserna för biologisk mångfald ska vara effektiva och långsiktigt hållbara är landskapsperspektivet och en fungerande grön infrastruktur viktigt. Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur finns nu framtagna av landets länsstyrelser. Medvetenheten behöver öka om hur arbetet med grön infrastruktur kan bidra till att skapa nytta för landskapets olika aktörer, såväl för stärkt biologisk mångfald och fungerande ekosystem som för tillväxt inom olika näringsgrenar. Åtgärder kan bidra till bland annat ökad sysselsättning, landsbygdsutveckling, ökad turism och naturturism, större möjlighet för friluftsliv och andra ekosystemtjänster. Vi vill i det fortsatta arbetet fokusera på att stödja, samordna, kommunicera och vägleda samt verka för att tillgängliggöra befintliga kunskapsunderlag.

Ett annat område som behöver stärkas är kopplingen mellan biologisk mångfald och klimatförändringens effekter på hela landskapet. Det är viktigt att säkerställa den genetiska mångfalden för att ha resiliens mot livsmiljöförändringar. I förvaltningen av den skyddade naturen behöver förmågan att hantera oförutsedda händelser öka. Naturvårdsverket behöver också klimatanpassa anläggningar och bibehålla säkerheten för besökare, anpassa skötselplaner och göra konsekvensanalyser för de naturtyper som ska skyddas samt hitta nya skötselmetoder när förutsättningarna förändras.

Naturvårdsverket bedömer att myndigheten behöver stärka och utveckla kompetensen i arbetet för att bevara biologisk mångfald, anställa fler handläggare, öka kommunikationsinsatserna samt genomföra analyser och föreslå utvecklade styrmedel för att stödja det breda arbete som är nödvändig bland samhällets alla aktörer. Det innebär kostnader i storleksordningen 30 mnkr när verksamheten är fullt utbyggd. Av beloppet avser 15 mnkr grön infrastruktur och fortsatta insatser för vilda pollinatörer.

Utveckling av målövergripande verktyg för att nå miljömålen

Flera viktiga målövergripande verktyg för att nå miljömålen behöver utvecklas kommande år, däribland tillsyn och miljöprovning. Naturvårdsverket har fått 13 mnkr 2021 för att dels stärka sin övergripande och samordnande roll när det gäller miljötillsynen, dels bidra i miljöprovningen så att handläggningstiderna kan kortas. De insatser som behöver genomföras är inte av engångskaraktär, det rör sig om en varaktig ambitionshöjning som behöver finansieras även 2022-2024.

En effektiv tillsyn i hela landet

Miljöbalken är ett centralt styrmedel för att nå miljömålen. Miljöbalkens syfte är att främja en hållbar utveckling. För att miljöbalkens mål ska uppnås krävs att den tillämpas och följs på det sätt som avses. Att den författning som beslutats faktiskt efterlevs är också avgörande för att upprätthålla förtroendet för samhällets institutioner, både lagstiftande och de tillämpande. Det har betydelse inte bara för den enskildes trygghet i att rättigheter tas tillvara, utan också för att företagen ska kunna verka på lika villkor.

Tillsynen enligt miljöbalken syftar till att säkerställa att miljöbalken följs. Den kan inte ersättas av andra styrmedel. Det behövs insatser för att stärka tillsynsarbetet och samtidigt skapa förutsättningar för en effektiv och enhetlig tillsyn.

Naturvårdsverket har fått en utvidgad roll och ska i samverkan med andra myndigheter ta fram nationella mål för tillsynen och en nationell tillsynsstrategi.

Naturvårdsverket har påbörjat ett utvecklingsarbete i syfte att stärka tillsynsvägledningen och göra den mer behovsanpassad, resurseffektiv och tillgänglig. Vi har samlat arbetet på en ny tillsynsvägledningsenhet och rekrytering av fler handläggare har påbörjats. Det pågående regeringsuppdraget innebär bland annat att utveckla samarbetsformer och ta fram en plan för en ökad digitalisering som utgår från den förstudie som Naturvårdsverket redovisade under 2020. För att det påbörjade arbetet ska fortsätta med målet om en effektiv tillsyn i hela landet är det angeläget med en långsiktigt hållbar finansiering. Den årliga tillkommande kostnaden bedöms uppgå till 15 mnkr när verksamheten är fullt uppbyggd. Tillgången på resurser bestämmer takten på arbetet, och utan tillskott kommer de nödvändiga förändringarna ta längre tid att genomföra.

En ändamålsenlig miljöprövning så att miljö- och klimatpåverkan minskar

Naturvårdsverket för talan i miljöprövningar, vi bevakar allmänna miljövärdsintressen och kan bidra till ändamålsenliga tillståndprocesser och kortare handläggningstider genom att bland annat lämna synpunkter tidigt i processen.

Naturvårdsverkets resurser för att delta i miljöprövningar har minskat till följd av att andra uppgifter prioriterats, bland annat arbete inom EU och med att genomföra EU-rättsakter. Det har lett till att vi varit restriktiva med att gå in i nya mål.

Samtidigt pågår och förväntas flera omfattande tillståndsprövningar av gruvor och större industrianläggningar de kommande åren. Tillståndsprövningarna kommer också att avse ny teknik som behövs för omställningen. Vi behöver lära oss mer om produktion, elektrifiering och tekniker såsom vätgas, pyrolys, CCS och batteriproduktion. Dessutom pågår utredningar och arbeten som syftar till att utveckla miljöprövningssystemet, och där Naturvårdsverket förväntas bidra med kompetens och underlag. Här kan nämnas miljöprövningsutredningen (M 2020:06), en ökad förutsägbarhet vid miljöprövning av vindkraft (M 2020:07), klimaträttsutredningen (M 2019:05), artskyddsutredningen (M 2020:03), liksom kommande ändringen av IED. Naturvårdsverket har också fått i uppdrag att förbereda så myndigheten kan ansvara för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen. Det pågår dessutom andra initiativ som syftar till att hitta nya innovativa arbetssätt för en snabbare tillståndsprövning. För att kunna delta i miljöprövningar i tillräcklig omfattning och samtidigt bidra i utvecklingsarbetet är det viktigt att våra medarbetare har rätt kompetens och erfarenhet, och att myndigheten har tillräckliga resurser.

Naturvårdsverket delar regeringens bedömning att det är angeläget att myndigheten växlar upp arbetet med miljöprövning. Vi vill anställa fler miljöjurister och handläggare med rätt kompetens som kan arbeta med miljöprövningar och bidra till utvecklingen av tillståndssystemet. Regeringens satsning behöver därmed förlängas för att ge förutsättningar för att på ett förutsägbart sätt kunna utveckla och behålla

personal på längre sikt. Kostnaden för verksamheten bedöms öka med ca 15 mnkr per år när den är fullt uppbyggd.

Stöd till regeringen under Sveriges ordförandeskap i EU våren 2023

Vi ser framför oss ett ökat arbete med att stödja regeringen i förberedelserna och genomförandet av Sveriges ordförandeskap i EU våren 2023. Utgångspunkten är att detta görs inom ramen för befintliga resurser men då det i nuläget inte är möjligt att närmare beskriva omfattningen på arbetet avser vi att återkomma med en bedömning i nästa budgetunderlag.

FINANSIELLA VILLKOR

För anslagspost 1 uppgår en anslagskredit 2021 till 17,9 mnkr och ett anslags-sparande till 3 procent, båda i enlighet med anslagsförordningen (2011:223). Vi utgår från motsvarande nivåer under åren 2022–2024, men föreslår att anslagskrediten fastställs till 3 procent av förvaltningsanslaget.

3.1.2 1:2 Miljöövervakning m.m.

Naturvårdsverket föreslår att anslagspost 1 inom anslaget 1:2 Miljöövervakning m.m. tilldelas 255 mnkr per år 2022–2024 samt ansluter sig till regeringens bedömning vad gäller anslagspost 4 och 6.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Miljöövervakning	254 014	255 000	255 000	255 000
ap. 4 Klimatpolitiska handlingsplanen	22 000	5 000	0	0
ap. 6 Bidrag till ideella miljöorganisationer	20 000	15 000	15 000	15 000
Summa	296 014	275 000	270 000	270 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>- 21 014</i>	<i>-26 014</i>	<i>-26 014</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

En väl fungerande miljöövervakning är grunden för att kunna utforma verkningfulla styrmedel och göra väl övervägda prioriteringar. Miljöövervakningen har därmed en strategisk och helt avgörande roll när det gäller att utveckla miljöpolitiken och följa upp arbetet med de svenska miljömålen. Den ska beskriva tillståndet i miljön, bedöma hotbilder, lämna underlag för åtgärder, följa upp beslutade åtgärder samt ge underlag för analys av olika utsläppskällors nationella och internationella miljöpåverkan. Genom miljöövervakningen får vi kunskap om var och från vilka källor utsläpp sker över tid, hur markanvändning förändras och hur den biologiska mångfalden utvecklas. Miljöövervakningen ger därmed också en beredskap för att upptäcka och kartlägga nya potentiella miljöproblem som tidigare inte varit kända. Miljöövervakningen ska också användas för att ligga till grund för internationell rapportering och stödja forskningen genom att förse den med data.

Anslaget 1:2 finansierar datainsamling, analys, rapportering och tillgängliggörande av miljöinformation. Generellt sett går utvecklingen mot produktion och konsumtion av *digital* information istället för analog, och med stöd av *tekniska* lösningar istället för manuella, vilket även kräver drift och förvaltning av systemen.

Tillgången på resurser bestämmer i vilken utsträckning miljöövervakningen kan möta behoven och i vilken takt den kan utvecklas.

Utredningen om översyn av miljöövervakningen har lämnat sitt betänkande till regeringen (SOU 2019:22). Förslagen bereds fortfarande och Naturvårdsverket avvaktar regeringens beslut. Det innebär att vi i detta budgetunderlag vill understryka behovet av en långsiktigt hållbar och stabil nivå på anslaget, och ber att få återkomma med beskrivningar av eventuellt utvecklingsbehov i nästa budgetunderlag.

Naturvårdsverket delar regeringens bedömning om miljöövervakningens betydelse för miljöarbetet och välkomnar förstärkningen för 2021-2023. Den svenska miljöövervakningen utförs genom ett omfattande system av provtagningar, analyser och observationer av luft, vatten och mark. Det är viktigt med en hållbart långsiktig och stabil finansiering av verksamheten för att upprätthålla systemet och löpande utveckla det för att tillgodose nya behov. Naturvårdsverket bedömer att nuvarande nivå ger en tillräcklig grund för att upprätthålla systemet. I beloppet ingår finansiering för att upprätthålla ett långsiktigt stabilt referensnät (s.k. stomnät), löpande miljöövervakning, kostnadsökningar hos utförare, administrativ samordning, samordning av aktörer samt visst löpande utvecklingsarbete. Vi föreslår därför en motsvarande nivå även 2024.

Regeringens satsning på ökad övervakning av pollinatörer bör fortsätta under den period som aviserats. När verksamheten är fullt uppbyggd beräknas den kosta i storleksordningen 20-30 mnkr per år. I det ingår övervakning av pollinatörers exponering för bekämpningsmedel och regelbunden uppdatering av information om habitatmodeller för pollinatörer. En lägre ambitionsnivå skulle framför allt innebära svårigheter att knyta övervakningens resultat till åtgärder och påverkan från CAP, skogspolitik, grön infrastruktur, åtgärdsprogram för hotade arter m.m.

Arbetet med att utveckla den digitala lösningen för informationsförsörjning och spårbarhet inom avfallsområdet behöver fortsätta och beräknas kosta 5-10 mnkr 2022 och 2023 beroende på vilken lösning som bedöms vara lämplig.

Tillförs inte tillräckliga medel behöver systemet ses över och ambitionsnivå sänkas och viss övervakning läggas ned så att den övervakning som är kvar inte urholkas i fråga om kvalitet och representativitet. Det kommer att leda till mindre datamängder och förutsättningarna för Sverige att motivera och påverka andra länder kan komma att försämrats, vilket också kan påverka andra länders vilja att rapportera utsläpp på ett transparent sätt. Användningen av miljöinformationen försämrats, och i förlängningen riskerar vi att fatta beslut på bristfälliga kunskapsunderlag.

Särskilt om anslagspost 6

Naturvårdsverket förordar att grunderna för fördelningen av bidragen till ideella organisationer regleras i en stödförordning, så att Naturvårdsverkets beredning av bidragsansökningar kan ske med ledning av riksdagens och regeringens intentioner för bidragen.

FINANSIELLA VILLKOR

Bemyndigandet för anslagsposten uppgår för 2021 till 70 mnkr. Naturvårdsverket föreslår en motsvarande nivå 2022–2024. Administration och verksamhet effektiviseras väsentligt av möjligheten till fleråriga avtal och överenskommelser.

3.1.3 Anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Naturvårdsverket föreslår att anslagspost 2 inom anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur tilldelas 2 025 mnkr 2022 och 2 245 mnkr 2023-2024.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat	Förslag	Förslag	Förslag
	RB 2021	2022	2023	2024
ap. 2 Kostnader för skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m.	1 844 035	2 025 000	2 245 000	2 245 000
Summa		2 025 000	2 245 000	2 245 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>180 965</i>	<i>400 965</i>	<i>400 965</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Anspråken på att nyttja landskapet ökar starkt för närvarande. Skogen och odlingslandskapet är på många sätt viktiga för omställningen till ett fossilfritt samhälle. Behovet av nya bostäder och utbyggnad av infrastruktur är stort och kräver att delar av landskapet tas i anspråk. Sammantaget har detta stor betydelse för den biologiska mångfalden och långsiktigt fungerande ekosystemtjänster. Samtidigt blir det allt tydligare att naturen är viktig för folkhälsan, bland annat genom utövande av friluftsliv.

Naturturism är en starkt växande del av besöksnäringen och skapar jobb över hela landet, inte minst lokalt på landsbygden. Även skötselåtgärder inom naturvård, friluftsliv och biologisk mångfald skapar arbetstillfällen. Skyddade områden utgör en strategisk tillgång för naturturismföretagen, det framgår bland annat av den nationella strategin för naturturism som Visita, Svensk turism och Naturturismföretagen presenterade sommaren 2018. Det beror dels på att dessa områden är långsiktigt bevarade och därmed skapar stabila förutsättningar för att attrahera besökare, dels på att det genom satsningar på tillgänglighet skapas en infrastruktur för besök. Här utgör landets 30 nationalparker och 32 naturum viktiga besöksmål. Under pandemin har värdefull natur och skyddade områden blivit särskilt viktiga för många människor och antalet besökare har fördubblats i många områden.

Anslaget nära halverades 2019. Neddragningen fick stora konsekvenser för verksamheten genom att både skötsel och underhåll minskade och viktiga insatser för friluftsliv och biologisk mångfald uteblev. Det visade på vikten av ett långsiktigt och stabilt anslag för möjligheterna att sköta värdefull och skyddad natur i landet. Redan samma år höjdes anslaget och 2020 gjordes ytterligare satsningar. År 2021 har anslaget ökat igen för att möjliggöra insatser för att förstärka den biologiska mångfalden, bland annat genom skötsel av skyddade områden, artbevarande, viltförvaltning och åtgärder för friluftslivet. Men satsningarna är tillfälliga och 2023 beräknas anslaget vara nere i samma nivåer som 2019, en nivå som myndigheten beskrivit som kraftigt underfinansierad med hänsyn till den verksamhet som

ska bedrivas. Med tanke på att antalet skyddade områden ökar kontinuerligt behöver anslaget öka i samma takt. Med våra åtaganden gentemot EU för att nå gynnsam bevarandestatus för arter och habitat behöver tillräckliga medel finnas för ändamålsenlig skötsel men också för restaurering av miljöer som gynnar arter och naturtyper som ingår till exempel i Natura 2000.

Naturvårdsverket understryker behovet av en långsiktig och tillräcklig finansiering av verksamheten. Nästan 1 mdkr betalas ut till länsstyrelserna i hela landet för att förvalta de värden som vi åtagit oss att skydda. Behovet kan antas vara extra stort kommande år till följd av ökat besöksstryck. Naturvårdsverket bedömer att den nuvarande nivån på anslaget ger en bra grund för arbetet. Det behöver ligga kvar på den nivån under hela perioden 2022-2024. På så vis skapas förutsättningar för att de naturvärden som befintliga skyddade områden är utpekade att bevara kan bevaras samt att de upplevelsevärden som finns i skyddade områden kan tillgängliggöras för besökare.

Det kommer också att ge effekter även på andra *samhällsmål*. Anslaget finansierar en mycket stor bredd av insatser som i sin förlängning genomförs i hela landet, inte minst på landsbygden. Åtgärderna har omfattade sociala och även ekonomiska effekter genom att de skapar sysselsättning, främjar hälsa och välbefinnande samt har betydelse för regional utveckling. Sammantaget bidrar anslaget till många av de globala målen och är viktiga svenska bidrag i arbetet med Agenda 2030. Tillgången till resurser bestämmer ambitionsnivån och takten i arbetet.

Vi noterar att länsstyrelserna har fått dispositionsrätt för arbete och åtgärder som avser friluftsliv, regionala handlingsplaner för grön infrastruktur, invasiva främmande arter och pollinatörer. Behoven skiljer sig stort inom landet och det är viktigt att fördelningen av anslaget till främst länsstyrelserna sker utifrån nationella prioriteringar och bedömningar. Naturvårdsverket anser att myndigheten även fortsättningsvis bör fördela medel i de fall det behöver göras nationella prioriteringar. Det är flera faktorer som påverkar fördelningen av anslaget 1:3. Hänsyn behöver tas till vad som bör göras, vem som bör göra det, om det krävs nationella eller regionala åtgärder och var någonstans i landet som åtgärderna bör utföras. Det är betydligt svårare att ta sådan hänsyn, och styra medlen dit de bäst gör nytta, om medlen går direkt till andra aktörer.

Skötsel av skyddade områden

Under de senaste åren har det formella skyddet av värdefull natur ökat. Under 2018-2020 har 439 nya statliga naturreservat tillkommit med en sammanlagd yta på 259 620 ha, samtidigt som antalet Natura 2000-områden har ökat med 13 områden om sammanlagt 3 246 ha. Dessutom har en ny nationalpark bildats och två nationalparker utvidgats. Genom dessa beslut skyddas värdefull natur från negativ påverkan. Men detta är oftast långt ifrån tillräckligt för att uppnå syftet med skyddet. De skyddade områdena behöver oftast någon form av skötsel och restaureringsinsatser för att värdena för biologisk mångfald och friluftsliv ska kunna bevaras och utvecklas. Många nya skyddade områden kräver också insatser

så att de tillgängliggörs på ett attraktivt sätt, så att de lockar besökare och därmed kan bidra till social och ekonomisk hållbarhet.

Besöksstrycket ökar inom skyddade naturområden, en trend som förstärkts under pandemin. Enligt Naturvårdsverkets besöksstatistik för Sveriges nationalparker har det skett en ökning från ca 2,23 miljoner besök år 2012 till ca 3,13 miljoner besök år 2020. En liknande trend finns även för landets 32 naturum där antalet besök har ökat från ca 1,5 miljoner 2014 till ca 1,8 miljoner 2019. För att möta det ökade besöksintresset behöver områdena tillgängliggöras för besökare på ett sätt som bevarar både natur- och upplevelsevärden.

Anslaget har under en lång tid varit starkt underdimensionerat i förhållande till behoven. Utifrån vad som redovisats till regeringen med anledning av regeringsuppdraget om prioriterade åtgärder för Natura 2000 (PAF) bedömer Naturvårdsverket att det behövs ca 1 030 mnkr årligen för skötsel av naturvärden inom Natura 2000-områden samt 300 mnkr årligen för tillgängliggörande av skyddade områden för besökare. Uppskattningsvis är medelsbehovet i de skyddade områden som inte ingår i Natura 2000-nätverket lika stor. För åtgärder utanför Natura 2000-områden som behövs för att uppnå gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper inom naturvårdsdirektiven bedöms medelsbehovet ligga på sammanlagt ca 4,7 mdkr årligen, varav anslaget 1:3 bör täcka ca 500 mnkr.

Regeringens särskilda satsningar

Statliga leder

Statliga leder i fjällen utgör en viktig infrastruktur för turister och naturturismaktörer i området, och är dessutom viktiga för besökarnas säkerhet. Naturvårdsverket har påbörjat arbetet med att komplettera det statliga ledsystemet med sikte på en sammanhängande led genom fjällkedjan, från Gäddede till Treriksröset. Detta sker genom etablering av nya leder i södra delen av Västerbottens län, som beräknas vara klar 2021.

Arbetet med att rusta upp lederna har pågått sedan 2015. Den särskilda satsningen har inneburit att stora upprustningsåtgärder kunnat genomföras längs ledsystemet. Uppskattningsvis ligger kvarvarande upprustningsbehov på 30 mnkr. Ytterligare komplettering av ledsystemet för att skapa en sammanhängande led från Sälen till Treriksröset bedöms inte vara möjliga att åstadkomma förrän efter 2023. Däremot behövs resurser för utredning, inklusive samråd med samebyar och lokala aktörer. Naturvårdsverket bedömer att resurserna behöver öka med 20 mnkr per år och föreslår att satsningen förlängs 2023-2024. För att bibehålla den upprustade standarden behöver också resurserna för löpande förvaltning av statliga leder öka med 30 mnkr från 2022.

Våtmarker

Att anlägga fler våtmarker bidrar till flera nationella miljömål och globala hållbarhetsmål, och till arbetet med grön infrastruktur. Våtmarker stärker landskapets skydd mot torka, översvämning och brand vilket är viktigt ur ett klimatanpassningsperspektiv. För att få betydande effekt är det dock viktigt att en bred satsning på återvätning och kolinbindning genomförs i skogs- och jordbrukslandskapet som

helhet och genomförs i nära samverkan med näringslivet och de berörda sektorsmyndigheterna. Förutsättningarna för att koppla EU-medel med nationell medfinansiering bör utredas vidare under de närmaste åren.

Naturvårdsverket anser att arbetet med återvätning och restaurering av våtmarker behöver fortsätta 2024 och öka under 2023-2024. Myndigheten kan ta en nationellt samordnande roll. Att restaurera och återväta större arealer kräver planering, domstolsprövningar samt möjlighet att skapa incitament för berörda markägare. Vi vill betona att detta arbete är långsiktigt för att kunna ge goda effekter och vill betona att stora restaureringsprojekt tar flera år att genomföra om de till exempel inkluderar miljöprövning. Prioritering mot andra viktiga samhällsmål samt goda underlag och en återrapportering som kan ligga till grund för klimatrapporeringen enligt Kyotoprotokollet, kommer ta tid att få fram och insatserna kommer snarare att behöva öka än minska i omfattning efter två år.

Naturnära jobb

Naturvårdsverket anser att det finns stora möjligheter att få viktiga åtgärder för friluftsliv, natur- och kulturmiljö genomförda samtidigt som långtidsarbetslösa och nyanlända får en kortare väg till jobb. Vi understryker behovet av regeringens satsning, och bedömer att det är viktigt att arbetet fortsätter även 2023-2024, både av samhällsekonomiska skäl och miljöskäl. Under 2020 har satsningen påverkats av pandemin genom restriktioner för arbetslagen för att minska smittorisken.

Invasiva främmande arter

Invasiva främmande arter (IAS) är ett av de största hoten mot biologisk mångfald globalt. I Sverige finns cirka 2 200 främmande arter som spridits med människans hjälp till platser utanför deras naturliga hemvist. En fjärdedel av dessa är åtminstone potentiellt invasiva, det vill säga att de kan etablera och föröka sig i landet och tränga undan inhemska arter. Arterna kan även ha negativa effekter på människors hälsa och kosta samhället stora belopp genom förödande effekter på produktionen inom till exempel jord- skogs- och vattenbruk. Den ökande globala handeln i kombination med klimatändringar, ökar möjligheten för nya främmande arter att komma in och etablera sig i svensk natur.

Sverige ska enligt EU:s IAS-förordning (1143/2014) hantera de 66 arter som är upptagna på EU:s förteckning, varav minst 14 idag finns i Sverige. Det pågår ett arbete inom EU att ta upp ytterligare ett 20-tal arter på listan. Samhällskostnaderna för IAS är svårbedömda, men höga. I Sverige har de beräknats till 1,6–5,1 mdkr för 13 arter, troligen är det en underskattning. En skattning för 26 arter inom EU uppgår till 12–20 mdr euro per år, medräknat både bekämpning och förlust av ekosystemtjänster. För alla 66 blir det högre.

Naturvårdsverket delar regeringens bedömning att det är viktigt att komma igång med bekämpningen av invasiva främmande arter, och välkomnar satsningen 2021-2022. En hemställan till regeringen om förtydliganden i förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter kommer att göras under 2021. Vi avser att i nästa budgetunderlag återkomma med förslag på hur verksamheten därefter finansieras.

Pollinatörer

Under 2020–2022 samordnar Naturvårdsverket arbetet med att förstärka förutsättningarna för vilda pollinatörer tillsammans med flera andra myndigheter. Insatserna kommer att ske med de medel som tilldelats myndigheten från 2020 och aviseras till och med 2022. Pollinering är en viktig och pedagogisk ekosystemtjänst som tydligt visar den biologiska mångfaldens betydelse för mänsklig välfärd. Det finns starka kopplingar till arbetet med grön infrastruktur och hur den biologiska mångfalden förutsätter funktionella landskap. Från 2023 föreslås att den fortsatta verksamheten finansieras av förvaltningsanslaget.

Fastighetsförvaltning

Naturvårdsverket är till ytan en av Sveriges största fastighetsägare och fastighetsinnehavet utökas årligen genom inköp av nya områden som ska skyddas enligt miljöbalken. Med detta följer ökande kostnader och förvaltningsansvar för byggnader och andra typer av anläggningar. Naturvårdsverket äger idag ca 3 500 fastigheter, huvudsakligen markområden utan byggnader. I innehavet ingår likväl ett förhållandevis stort antal äldre byggnader och anläggningar som av olika skäl inte kan avyttras. Här finns stora underhållsbehov och behov av energieffektivisering. Naturvårdsverket har knappt 100 byggnader med relativt hög energianvändning. Av dessa har ca 70 energiklass D eller sämre. Att höja energiprestanda i byggnaderna, med målsättning att nå energiklass C, bedöms kosta 20–40 mnkr.

Naturvårdsverket ansvarar för ett antal anläggningar för vatten och avlopp. Av 91 inventerade behöver 13 åtgärdas eller bytas ut, vilket beräknas kosta 30-50 mnkr.

Myndigheten har under de senaste åren även investerat i nya byggnader och anläggningar för att främja friluftslivet, öka tillgängligheten samt för att stödja skötseln av skyddade områden. Vi ser en positiv utveckling i besöksantalet, antalet besökare har exempelvis ökat i våra nationalparker med 40 procent under perioden 2012–2020. Detta medför samtidigt ett ökat slitage och behov av underhåll av våra besöksanläggningar.

Vi arbetar med att utveckla vårt arbete med att klimat- och sårbarhetsanpassa vårt fastighetsbestånd. Under 2020 har en förstudie genomförts för att bedöma vilka åtgärder Naturvårdsverkets bestånd kräver. Förstudien visar på att flera av de kända effekterna av klimatförändringar redan idag påverkar Naturvårdsverkets fastighetsbestånd. Flera av klimateffekterna kan hanteras via ordinarie underhållsåtgärder, men vi ser att vissa åtgärder behöver genomföras tidigare än planerats och det krävs tätare underhållsintervaller för att säkerställa fastighetsinnehavets funktioner. Åtgärder som kan innebära en risk för anställda eller besökare behöver prioriteras, dit hör t ex översyn av skyddsräcken på erosionskänslig mark (Abisko). Tätare underhållsåtgärder bedöms öka kostnaderna med 5-10 mnkr per år.

Naturvårdsverket äger 10 områden med ansvarsförbindelse för avhjälpande av miljöskada. De berörda områdenas skador ska ha uppkommit vid verksamheter såsom gruva och upplag, avfallsdeponi, sågverk samt betning av säd. Osäkerheten vad gäller kostnaden för sanering är mycket stor och uppskattas till 33-175 mnkr.

Under kommande år kommer en närmare undersökning av de berörda områdena genomföras vilket ska resultera i en tillförlitligare bedömning av kostnaderna.

FINANSIELLA VILLKOR

Vi föreslår en anslagskredit om 10 mnkr för 2022–2024. Verksamheten är komplex och berör väldigt många olika delverksamheter och externa aktörer, inklusive samtliga länsstyrelser. Den är också till viss del händelsestyrd. Det förekommer att byggprojekt blir försenade av olika skäl, exempelvis väder. Akutmedel för rovdjur och DNA-provtagning vid rovdjursinventering är andra exempel på händelsestyrda kostnader som ofta kommer sent på året. En anslagskredit är då nödvändig för att täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades.

Bemyndigandet för anslagsposten uppgår för 2021 till 490 mnkr. Naturvårdsverket föreslår att ramen ökar till 600 mnkr 2022–2024. Det behövs ett bemyndigande för att kunna teckna fleråriga avtal avseende förvaltning av värdefulla områden samt samverkansavtal mellan statliga myndigheter. En höjning är nödvändig för att genomföra den pågående satsningen på restaurering av våtmarker. Satsningen är komplex och förutsätter möjlighet till fleråriga ekonomiska förpliktelser.

3.1.4 Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Naturvårdsverket föreslår att anslagsposten 1 inom anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden tilldelas 918 mnkr per år 2022–2024.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Sanering och efterbehandling av förorenade områden	908 718	918 000	918 000	918 000
Summa	908 718	918 000	918 000	918 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		9 282	9 282	9 282

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Det finns ett fortsatt stort behov av att komma åt de källor till utsläpp av miljögifter som finns idag. Det finns för närvarande ca 1 000 områden som bedöms utgöra mycket stor risk för miljön och människors hälsa och som behöver hanteras. Ytterligare ca 7 000 områden bedöms utgöra stor risk och skulle behöva åtgärdas. Naturvårdsverket delar regeringens bedömning att fler förorenade områden inkl. förorenade sediment ska saneras. För att öka takten krävs ett effektivt tillsynsarbete, ett stabilt statligt anslag samt teknikutveckling och innovativa åtgärder (Fördjupad utvärderingen 2019). Vidare behöver både kommuner och myndigheter arbeta effektivt och tillsammans för att genomföra detta omfattande arbete.

Ett stabilt och långsiktigt anslag för sanering och återställning av förorenade områden är av stor vikt då sanering är en process som sträcker sig över flera år. Från att en undersökning görs till att det är möjligt att starta en åtgärd går det oftast flera år då det krävs ett omfattande utredningsarbete inför åtgärden. Vi har 2020 fortsatt vår satsning på mer på utredningar just i syfte att kunna ta in fler objekt i

åtgärd vilket vi kommer att se resultatet av om ett eller två år då länsstyrelsen har fått tillräckligt underlag för att skicka in ansökningar om bidrag för åtgärd till Naturvårdsverket. Åtgärderna är också i mångt och mycket ett samarbete mellan huvudmannen, länsstyrelsen och Naturvårdsverket. För att det ska vara möjligt att omsätta ett större anslag är det avgörande att det finns en motsvarande ökning av myndigheternas förvaltningsanslag.

Under 2020 har pandemin bidragit till att flera projekt bromsats på grund av omprioriteringar av resurser på länsstyrelser och kommuner. Vid upphandlade entreprenader, i synnerhet där utländska entreprenörer haft kontrakt, har pandemin också inverkat på tidplanen och genomförandet. Utöver detta har Sveriges geologiska undersökningar (SGU) som agerar huvudman för ett flertal objekt, av resursskäl varit tvungen att tillfälligt stanna ett antal projekt. Naturvårdsverket har därför tillfälligt sett en nedgång i både genomförandet av befintliga projekt och inkommandet av ansökningar. Genom ökade medel för SGU och länsstyrelsen under 2020 bedömer vi att vi framöver kommer att ha ett förbättrat läge när det gäller underlag av ansökningar.

Ett stabilt anslag som på sikt ökar är angeläget för sanering av förorenade sediment i hav och inlandsvatten för att minska spridning till havs- och vattenmiljö, vilket också framhålls i den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2019. Regeringen gav 2019 Naturvårdsverket, SGU, Statens geotekniska institut, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra kunskapen om förorenade sediment i sjöar och kustområden. Som en följd av detta uppdrag kan behovet av ytterligare resurser för utredningar och åtgärder av förorenade sediment förväntas öka på sikt. Regeringen har beslutat om förlängning av uppdraget, och att den totala budgeten utökas från 60 mnkr till 70 mnkr.

En viktig del av behovet av ökat anslag är att öka takten i teknikutveckling och innovation. Det krävs ytterligare lösningar som minskar behovet av schakt och deponi om vi på sikt ska kunna åtgärda alla förorenade områden snabbare och med bättre miljöprestanda. Teknikutveckling och innovation är förknippat med ökade projektrisker, och kan initialt leda till förhöjda kostnader. På sikt ser vi emellertid att detta leder till mer effektiva åtgärder. Detta arbete görs genom samverkan mellan statliga myndigheter tillsammans med representanter för kommunala huvudmän som är bidragsmottagare. Genom denna samverkan vill vi skapa bättre förutsättningar för de som tar emot bidraget att välja andra åtgärder än schakt och deponi och att därigenom använda vårt anslag som en drivkraft för att göra sådana åtgärder mer etablerade och accepterade. Att finna innovativa åtgärder för sanering är också något som lyfts fram i bland annat EU:s kemikaliestrategi (2020) där särskilt en åtgärd som handlar om att medlemsländerna inom EU behöver ha en strategi och ekonomiskt stöd för innovativa lösningar för att avhjälpa PFAS.

Ett stabilt anslag som på sikt ökar är också särskilt angeläget med hänsyn till den riskökning som klimatförändringarna innebär. Högre vattenflöden riskerar att leda till ras, skred, erosion och översvämningar, vilket ökar risken för att föroreningar i sediment eller mark sprids i större utsträckning. Genom att ta hänsyn till klimat-

effekter kan efterbehandling riktas till områden som är särskilt känsliga för klimatrelaterade risker och därmed minska spridningsrisker för föroreningar. Ett utökat anslag är även angeläget för att kunna möta behov av bidrag för efterbehandlingar relaterade till ett flertal äldre gruvområden kommer att bli aktuella för bidrag.

Naturvårdsverket anförde i budgetunderlaget 2021–2023 att anslagsnivån behöver vara totalt 918 mnkr för att klara beslutade etappmål och lösa miljöproblemet med förorenade områden till nästa generation. Det finns inte skäl att göra en annan bedömning. För 2022 har vi redan tagit beslut om ca 270 mnkr för åtgärder, varav 9 mnkr avser sanering inför bostadsbyggande och 16 mnkr sedimentssanering. Därutöver är Kopparverkstomten, Oskarshamns kommun, ett exempel på en stor sanering med en åtgärds kostnad på 200 mnkr. Andra exempel på större saneringar är Kvarter Phylatterion, Trelleborg kommun (100 mnkr), Enköpingsvätten, Enköpings kommun (80 mnkr), Nyhamn, Sundsvalls kommun (ca 80 mnkr), Björstorps träimpregnering, Hässleholms kommun (ca 70 mnkr) och Älvängens västra industriområde, Ale kommun (ca 100 mnkr).

I syfte att göra mer mark tillgänglig för bostadsbyggande har det tilldelats medel för att inventera, undersöka och åtgärda förorenade områden som behöver saneras och efterbehandlas för att möjliggöra bostadsbyggande. Intresset för bidraget är fortsatt stort. Vi bedömer att anslaget ger mycket god samhällsnytta. Genom att sanera förorenade områden så att de kan bebyggas minskar trycket på bebygga tätortsnära naturområden och områdena bidrar till boendemiljöer med hög kvalitet.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagskrediten för anslagspost 1 uppgår 2021 till 10 mnkr. Vi föreslår att den beslutas till 5 mnkr 2022–2024. Verksamheten är till viss del händelsestyrd. Merparten av anslaget betalas ut till länsstyrelserna tidigt på året eftersom det inte är möjligt att sanera vid tjäle i marken. Det kan under senare del av året uppstå fördyringar av olika skäl, liksom olyckor som kräver akuta åtgärder.

Bemyndigandet för anslagspost 1 uppgår 2021 till 1 997,5 mnkr. Vi föreslår att nuvarande nivå bibehålls. Flera saneringsprojekt är stora och beräknas pågå under många år och det finns ett stort intresse för saneringsåtgärder för bostadsbyggande. Det föreslår inte heller någon ändring i fråga om slutår, på så sätt underlättas övertagande av fastigheter som blir herrelösa efter konkurs.

3.1.5 Anslag 1:5 Miljöforskning

Naturvårdsverkets föreslår att anslagspost 1 inom anslaget 1:5 Miljöforskning tilldelas 129 mnkr per år 2022–2024.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Miljöforskning	98 825	129 000	129 000	129 000
Summa		129 000	129 000	129 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>30 175</i>	<i>30 175</i>	<i>30 175</i>

SKÅLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

En stark miljöforskning behövs för att stödja arbetet med att nå de nationella miljömålen, och för att ge verktyg för att hantera de globala klimat- och miljöutmaningarna. Naturvårdsverket finansierar forskning till stöd för vårt och Havs- och vattenmyndighetens arbete.

Naturvårdsverket föreslår att anslaget ökar till 129 mnkr per år 2022–2024. Vi utvecklar skälen för detta nedan. Det noteras att Regeringskansliet i dialog med myndigheten har framfört att det förs diskussioner om att utöka ansvarsområdet till att även omfatta miljöforskning till stöd för Kemikalieinspektionens arbete. För det fall regeringen beslutar om det behöver miljöforskningsanslaget förstärkas ytterligare för att inte tränga undan annan angelägen forskning.

Ett tillräckligt stort anslag för att klara av myndigheternas kunskapsbehov

Att miljöforskningsanslaget ligger på en tillräckligt hög nivå är en förutsättning för att klara Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens kunskapsbehov och möjliggöra synergier med EU:s relevanta forskningsprogram. Naturvårdsverket inventerar tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten regelbundet behoven av kunskap för att driva miljöarbetet, och bedömer att kunskapsbehoven ökat inom följande områden.

Det finns stora behov av att öka kunskapen kring nya och potentiella miljöproblem. Förlust av biologisk mångfald är tillsammans med ett förändrat klimat en av vår tids största samhällsutmaningar. För att vända den negativa utvecklingen med artförlust och vikande populationer behövs forskning och kunskap, som omfattar både naturvetenskap och samhällsvetenskap. Forskningen om biologisk mångfald behöver inriktas på integrerade, gränsöverskridande och tvärvetenskapliga studier där biologisk mångfalds interaktion med klimat och markanvändning studeras i både terrestra och akvatiska miljöer.

Forskningen avseende styrmedel på miljöområdet behöver öka. Aktuella områden är bland annat styrmedlens kostnadseffektivitet inom klimat- och luftområdet, vattenområdet, biologisk mångfald, konsumtions- och produktionsmönster för utveckling av cirkulär ekonomi och transportarbete samt behov av justeringar för ökad effektivitet i regelsystem som miljöbalken, PBL och EU-lagstiftningen.

Forskning och innovation krävs för att utveckla och anpassa standardiserade metoder och rutiner till ny teknik. Miljöövervakningen kan exempelvis bli mer kostnadseffektiv och användbar i förvaltningen genom ökad användning av automatiska sensorer, drönare och andra tekniska innovationer. Det kan öka säkerheten i bedömningar, ge högre precision i modellvalideringar och bidra med nya insikter till förmån för miljöarbetet. Utvecklingen går mot mätningar i realtid och med hög tidsupplösning, vilket kan ge nytta inom bland annat miljöövervakning och tillsyn.

Resultatet från forskning inom andra sektorer behöver vidareutvecklas så att den även kan ge nytta i miljöarbetet. Forskningen är i många fall datarelaterad och kan handla om informatik eller artificiell intelligens (AI), DNA-analysteknik samt hantering, analys och visualisering av stora datamängder (big data).

Nivån på miljöforskningsanslaget har under de senaste 10 åren legat relativt stilla, vilket med hänsyn till generell kostnadsökning inneburit en minskning. Idag kan vi göra två större forskningssatsningar per år jämfört med tre tidigare. En typisk satsning omfattar tre års forskningsfinansiering, vilket innebär att vi sammanlagt kan ha sex pågående större forskningsprojekt. Miljöforskningsanslaget behöver öka för att möta myndigheternas kunskapsbehov, med yrkat belopp skulle antalet större forskningsprojekt kunna öka till totalt nio samtidigt som det finns utrymme för forskningssammanställningar.

Ökade forskningssamarbeten för snabbare nytta

Det behövs ett internationellt samarbete inom forskningen. Deltagande i EU:s forskningssatsningar innebär ofta krav på en medfinansiering. För att kunna delta behöver Naturvårdsverket säkra forskningsmedel för medfinansiering, exempelvis för satsningar inom Horisont Europa (Partnership for Chemicals Risk Assessment och Partnership Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth), samt BANOS CSA (Baltic and North Sea Coordination and Support Action).

Vi behöver även utveckla samarbeten med andra forskningsfinansiärer i Sverige, universitet och högskolor genom exempelvis gemensamma satsningar där synergier kan uppnås. Det är också fortsatt viktigt att utveckla ett bra gränssnitt mellan forskare och myndigheter. Utveckling av nya samverkansformer bedöms vara viktigt för att åstadkomma en effektiv samverkan med forskningssamhället och för att forskningsresultaten snabbare ska komma miljöarbetet till nytta. Som ett exempel kan här nämnas de två konferenser som genomfördes hösten 2020, Vilttagarna och DNA-konferensen, där forskning och förvaltning kunde mötas. För att stärka samarbeten som dessa behöver anslaget ökas med ytterligare 10 mnkr per år 2022–2024.

FINANSIELLA VILLKOR

Bemyndigandet 2021 uppgår till 102 mnkr. Naturvårdsverket föreslår att det ökar till 150 mnkr 2022-2024. Ett bemyndigande som medger åtaganden som sträcker sig några år framåt i tiden är en förutsättning för att lysa ut och bevilja fleråriga forskningsprojekt, samfinansiering av tjänster och en förutsättning för medverkan i EU-gemensamma forskningssatsningar.

3.1.6 Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Naturvårdsverket ansluter sig till regeringens bedömning vad gäller nivån på anslagspost 1 inom anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljön.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Åtgärder för havs- och vattenmiljön – Avloppsrening – del NV	175 000	175 000	175 000	0
Summa		175 000	175 000	0
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

SKÅLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Flera studier har visat att läkemedel kan ha negativa effekter i vattenmiljön, bland annat hormonstörande effekter och risk för bidrag till spridning av antibiotika-resistens. Det finns ett behov av att införa avancerad rening vid avloppsreningsverk för att minska potentiella risker. Det finns teknik för att avlägsna nära på alla läkemedelsrester i avloppsvatten, men det har visat sig att det stora hindret har varit att säkerställa en tillräcklig finansiering.

Anslagsposten har bidragit till att öka takten i arbetet med att minska utsläpp av läkemedelsrester till hav, sjöar och vattendrag. Just nu pågår projekt på olika platser i landet. De projekt som har beviljats medel genererar värdefull kunskap om avancerad rening i praktiken och är centrala för kartläggning av var i Sverige avancerad rening gör mest nytta med avseende på miljöeffekter i recipienten. Det här är viktig kunskap, bland annat för Sveriges efterlevnad av ramdirektivet för vatten och de gränsvärden som finns för särskilt farliga ämnen, inkl. antibiotika.

Anslagsposten får även användas till statligt stöd för att minska utsläpp av mikroplaster till vattenmiljö. Dagvatten är en betydande spridningsväg för föroreningar från många olika föroreningskällor av varierande toxicitet. Mikroplast och andra föroreningar i dagvatten kan förorena såväl yt- som grundvattenresurser och ha en negativ påverkan på växt- och djurliv i vattenmiljön. År 2020 fördelas medel till 36 dagvattenprojekt. Åtgärder har vidtagits från norr till söder hos olika typer av verksamheter, kommunala såväl som privata. Enligt bidragsmottagare har finansiering varit en förutsättning för att genomföra projekten.

FINANSIELLA VILLKOR

Bemyndigandet för 2021 uppgår till 350 mnkr. Naturvårdsverket föreslår ett motsvarande bemyndigande 2022-2024 samt att slutåret sätts till 2026. Flera av projekten är stora och beräknas pågå under många år.

3.1.7 Anslag 1:13 Internationellt miljösamarbete

Naturvårdsverkets föreslår att anslagspost 1 inom anslaget 1:13 Internationellt miljösamarbete tilldelas 50 mnkr per år 2022–2024.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Bilateralt samarbete	34 400	50 000	50 000	50 000
Summa	34 400	50 000	50 000	50 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>15 600</i>	<i>15 600</i>	<i>15 600</i>

SKÅLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

För att Sverige ska lyckas med att bli världens första fossilfria välfärdsland krävs att vi för en kontinuerlig dialog med vår omvärld. Sverige ses globalt ofta som en föregångare på miljö- och klimatområdet där de svenska myndigheternas systematiska miljö- och klimatarbete utgör en väsentlig del. Med nuvarande anslagsnivå kan vi inte alltid leva upp till efterfrågan på samarbeten. Till exempel kräver samarbeten med Kina och Indien utveckling av nya mekanismer för att öka

genomslaget av myndigheternas insatser. Den fördjupade utvärderingen av miljömålen från 2019 visar även på vikten av en ambitiös internationell samverkan för att Sveriges miljömål ska kunna nås.

Ökat välbefinnande, ökad konsumtion och produktion i många befolkningsrika länder runt om i världen leder till ökade utsläpp och ytterligare utmaningar för det globala miljö- och klimatarbetet. Många länder behöver omgående utveckla nya effektiva styrmedel, stärka miljöförvaltningarnas kapacitet och genomföra storskaliga reformer för att kunna möta pågående och kommande miljö- och klimatutmaningar och nå de globala målen för hållbar utveckling. Svenska myndigheter på miljöområdet har efterfrågad kompetens och relevanta erfarenheter att dela med sig av i syfte att påskynda den globala omställningen till ett hållbart samhälle. Anslaget om internationellt miljösamarbete möjliggör denna viktiga dialog.

För att nå resultat genom bilaterala internationella samarbeten behövs långsiktiga insatser eftersom samarbetena baseras på långvariga processer och förtroendet. Anslaget prioriterar samarbeten med de stora ekonomierna Brasilien, Ryssland, Indien, Indonesien, Kina och Sydafrika samt andra länder med omfattande tillverkningsindustrier som levererar produkter till såväl inhemsk som global marknad, som exempelvis Sydkorea och Taiwan. Dessa länder har samlat stor påverkan på den globala resursanvändningen och miljöprestandan och är därför strategiskt viktiga aktörer för globalt miljö- och klimatsamarbete.

Under 2020 fick Naturvårdsverket en förstärkning på anslaget med 5 mnkr för avfalls- och kemikaliarbete. Med en ytterligare ökning som även omfattar andra prioriterade frågor som klimat- och industriomställning kan vi utveckla formerna för ett långsiktigt strategiskt arbete genom en nära dialog med aktörer i strategiska länder som bygger på våra existerande samarbeten inom styrmedel, kemikalier och avfall, havsplanering och modellering av utsläpp till luft och vatten. Insatserna bidrar till den internationella dimensionen i genomförandet av Sveriges miljömål och de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 samt internationella miljö- och klimatkonventioner. Myndighetssamarbetet stödjer även indirekt den svenska exportstrategin samt Sveriges feministiska utrikespolitik. Detta genom att aktivt främja svensk kunskap och miljöteknik samt lyfta fram insatser som främjar jämställdhet och jämlikhet.

Om anslaget inte förstärks behöver vi fortsatt vara mer restriktiva vad gäller våra internationella ambitioner. Sannolikheten minskar för att vi ska få större utväxling på svenskt miljö- och klimatarbete genom höjda miljö- och klimatambitioner och förbättrad prestanda globalt.

FINANSIELLA VILLKOR

Bemyndigandet för anslagsposten uppgår till 4 mnkr. Naturvårdsverket föreslår ett motsvarande bemyndigande 2022–2024. Bemyndigandet är en förutsättning för framgångsrika förhandlingar med samarbetsländerna, framför allt då förhandlingar även sker i slutet av året. Alltför kortsiktiga insatser riskerar dessutom att bli mindre attraktiva och därför uppnå svagare resultat.

3.1.8 Anslag 1:14 Skydd av värdefull natur

Naturvårdsverket föreslår att anslagspost 1 inom anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur tilldelas 1 681 mnkr per år 2022–2024.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Skydd av värdefull natur – till NV	1 680 700	1 680 700	1 680 700	1 680 700
Summa		1 680 700	1 680 700	1 680 700
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Omfattande insatser behövs för att skydda värdefulla naturområden och för att öka takten för att nå flera av miljökvalitetsmålen. Naturvårdsverket bedömer att behovet av formellt skydd är fortsatt stort och nödvändigt för att motverka det starka trycket på den biologiska mångfalden och för att leva upp till svenska åtaganden i EU-rättsakter och konventionen om biologisk mångfald, CBD. Långsiktigt formellt skydd är också viktiga fundament i Sveriges bidrag till att uppfylla de globala målen 14 och 15 inom Agenda 2030.

Naturvårdsverket anser att det allmänna intresset av att bevara värdefulla skogar behöver säkerställas genom förstärkta medel för formellt skydd av sådana skogar. Redan med befintliga mål och kända områden med ersättningsbehov förväntas staten lämna ekonomisk kompensation för fler områden och större arealer än vad det finns medel för. I nuvarande etappmål ingår att skogar med höga naturvärden ska skyddas från avverkning, men förlusten är fortsatt betydligt större än den areal som skyddas årligen. Under rådande förutsättningar kommer en stor majoritet av befintliga värdefulla skogar utanför avsatta områden att vara avverkade före 2030.

Etappmålet för arealen formellt skydd av värdefull skog kommer inte att nås till 2020, men troligen 2021. När det gäller etappmålet om skydd av bland annat landområden i linje med Aichimål 11 saknas fortfarande insatser för att nå målets krav på representativitet och skydd av våtmarker m.m. Naturvårdsverket bedömer att mer skog behöver skyddas även efter 2021. Ytterligare ca 90 000 ha produktiv skog inom oskyddade värdefulla skogar nedanför gränsen för fjällnära skog bör prioriteras för formellt skydd 2022-2024. För att detta ska nås behöver anslaget för skydd av värdefull natur ligga kvar på den nuvarande nivån under hela perioden 2022-2024. Anslagets storlek står i direkt proportion till hur mycket värdefull natur som kan skyddas långsiktigt och därmed till den ersättning som kan lämnas till berörda markägare runt om i landet. Det är emellertid viktigt med en långsiktigt hållbar nivå för att helheten ska fungera. Eftersom formellt skydd i normalfallet är en flerårig process betyder snabba sänkningar av anslaget att markägare med särskilt värdefull natur där uppgörelser håller på att genomföras kan få vänta länge på ersättning. Det skapar en osäkerhet för markägarna som hamnar i en situation där de varken kan bruka eller avsätta sin skog till naturvård och få ersättning.

Ett komplement till verksamheten som idag finansieras av anslaget är att genomföra ett nytt ersättningsmarksprojekt för skogar i hela landet nedanför den fjällnära

skogsgränsen. Detta efterfrågas av många skogsägare. Ersättningsmark kan kompensera både stora och små skogsägare som värnar om fortsatt mark att bruka. Vi har även sett att det är ett effektivt arbetssätt och kan öka genomförandetakten. Arealbehovet bedöms till 200 000 ha produktiv skog, men skulle kunna öka eller minska med ca 30 000 ha, beroende på bytesmarkernas virkesförråd och belägenhet i landet. Våra omkostnader för genomförande av ett ersättningsmarksprojekt bedöms till 35 mnkr per år, och det inkluderar värdering, analyser, administration, lantmäteriförrättningar. Ett bytesmarkspaket skulle kunna förberedas under 2022 och genomföras under 2023-2024.

I den fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålen 2019 framhålls att staten ska gå före när det gäller bevarandet av värdefulla skogar. Naturvårdsverket föreslår därför att en ny och samordnad inventering av särskilt värdefulla skogar genomförs på statligt ägd mark med början 2022.

Fjällområdets ekologiska funktion och stora sammanhängande oexploaterade naturmiljöer riskerar att på sikt kraftigt försämrans genom olika anspråk på exploatering inklusive skogsbruk. Det framgår av myndighetens regeringsuppdrag om strategi för miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö. Som underlag till skogsutredningen (SOU 2020:73) har Naturvårdsverket och länsstyrelserna identifierat 525 000 ha värdefulla skogar ovan och direkt nedan den fjällnära skogsgränsen. Av denna areal ägs 383 000 ha av privata och kommunala markägare, och 142 500 ha redan finns i statens ägo, främst av Sveaskog och Fastighetsverket. Naturvårdsverket anser att formellt skydd är en lämplig åtgärd för att bevara dessa värdefulla sammanhängande skogsekosystem, och förespråkar ett särskilt ersättningsmarksinitiativ för dessa fjällskogar. Utöver bytesmark behövs 20 mnkr för länsstyrelsernas arbete och kostnader för värdering och förhandling, samt 500 mnkr årligen för intrångsersättning till de markägare som inte är intresserade av bytesmark.

Regeringen har under 2020 gett uppdrag till flera myndigheter att göra en översyn av riksintressen med målsättningen att antal och sammantagen areal kraftigt minskar. För Naturvårdsverkets del handlar uppdraget om riksintressen för friluftsliv och naturvård. För den faktiska bedömningen avseende de enskilda områdena i landet är länsstyrelsernas insatser viktiga och genomförandet kommer att kräva tillfälliga resursförstärkningar om det ska kunna ske med god kvalitet.

Pandemin har tydligt visat betydelsen av bostadsnära natur av hög kvalitet för människors livskvalitet. Den nära naturen är av stor vikt för människors rekreation och motion. Det är viktigt att säkerställa en fungerande grönstruktur i samband med det omfattande bostadsbyggande som kommer att ske i många städer de närmaste åren. Sedan 2001 har det funnits program för skydd av tätortsnära natur med höga värden för friluftsliv och naturvård i de tre storstadsregionerna. Länsstyrelserna i de berörda länen har i samverkan med kommuner och med stöd av Naturvårdsverket verkat för varaktigt skydd och god förvaltning av tätortsnära natur. Arbetet har varit framgångsrikt och är lika aktuellt i många andra stora och mellanstora tätorter i landet. De stora behoven av att långsiktigt säkerställa större arealer bebyggelsenära natur har tydligt framkommit i Naturvårdsverkets

uppföljning av de friluftspolitiska målen. Naturvårdsverket föreslår mot denna bakgrund att program för tätortsnära natur upprättas och genomförs i *samtliga* län med stora och mellanstora tätorter och att anslaget tillförs medel för detta ändamål. Kostnaderna för detta beräknas till 30 mnkr per år.

FINANSIELLA VILLKOR

Vi föreslår en anslagskredit om 10 mnkr 2022–2024. Verksamheten är omfattande och berör många aktörer, såsom underleverantörer, privatpersoner och företag samt det offentliga som markägare. Det finns osäkerhetsmoment bland annat vid markaffärer med privatpersoner och leverantörsfakturor sent på åren. Andra händelser som kan påverka utfallet på anslaget rör avsättningar som följer av tvister med markägare om exempelvis ersättningsnivåer. En anslagskredit är då viktig för att täcka särskilda utgifter som inte gick att bedöma då anslaget anvisades.

Bemyndigandet uppgår 2021 till 42 mnkr. Vi föreslår en utökad ram till 100 mnkr 2022–2024. Bemyndigandet behövs främst för de ersättningskrav som markägare med anledning av att ett beslut om naturreservat vinner laga kraft och ersättningen inte är utbetald. Anslaget har nästintill fördubblats sedan 2020 och myndigheten föreslår att det ligger kvar på den nivån. En utökad bemyndiganderam behövs för att vi ska känna oss trygga i att ramen inte överskrider om domar kring naturreservat kommer sent på året.

3.1.9 Anslag 1:16 Klimatinvesteringar

Naturvårdsverket föreslår att anslagspost 1 inom anslaget 1:16 Klimatinvesteringar tilldelas 3 000 mnkr 2022 och 3 100 mnkr per år 2023–2024, samt att anslagspost 6 tilldelas 45 mnkr per år 2022–2024. För det fall regeringen beslutar att 450 mnkr av anslaget 1:16 får användas för medfinansiering av en klimatfond inom ramen för det nationella regionalfonsprogrammet under programperioden 2021–2027 med Tillväxtverket som huvudman behöver anslagsposter och anslagsvillkor ses över.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat	Förslag	Förslag	Förslag
	RB 2021	2022	2023	2024
ap. 1 Stöd till klimatinvesteringar	1 886 000	3 000 000	3 1000 000	3 100 000
ap. 6 Administration – del till NV	40 000	45 000	45 000	45 000
Summa	1 926 000	3 045 000	3 145 000	3 145 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>1 119 000</i>	<i>1 219 000</i>	<i>1 219 000</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Anslaget 1:16 finansierar stöd till klimatinvesteringar på lokal och regional nivå samt till installation av laddinfrastruktur för elfordon. Arbetet har gett resultat. Under 2015–2020 har vi bland annat gett stöd till 35 000 laddpunkter, ökad produktionen av biogas med 45 procent, och totalt har ca 3 500 åtgärder fått stöd. Inom Klimatklivet har vi fördelat 6,5 mdkr, och tillsammans med annan finansiering är den totala klimatinvesteringen ca 15 mdkr. Att 75 procent av anslaget gått till företag visar på både investeringsvilja och behovet av omställning. På sikt kommer omställningen att bidra till mer konkurrenskraftiga företag.

Det behövs investeringar för att klara av den gröna omställningen. Samtidigt understryks behovet av kontinuitet och långsiktighet för att säkerställa effektivitet och hushållning med statens medel, det är lika viktigt att ge tydliga signaler till marknaden för att företagen ska kunna fatta beslut om investeringar.

Tillsammans med beslut från ingångna åtaganden från tidigare år har vi omkring 3,1 mdkr i ingångna åtaganden under 2021. Av dessa planeras ca 1,7 mdkr att betalas ut under 2021. Med ett anslag inklusive anslagssparande på 2,3 mdkr har vi därmed 0,5-1 mdkr som kan betalas ut till nya åtgärder under 2021. Förslaget anslag om 3 mdkr 2022 ger ett bättre utrymme för nya åtaganden. Intresset för att söka stöd inom hittillsvarande investeringsprogram har varit stort och intresset har ökat under perioden 2015–2020.

Under 2020 uppgick sökt stöd i Klimatklivet till ca 6,8 mdkr. De största ansökningarna avser produktion av biogas och andra biodrivmedel, cirkulär ekonomi som plaståtervinning, industrisamarbeten för ökad användning av spillvärme, tankstationer, energikonvertering inom industri och jordbruk, laddinfrastruktur. De stora ansökningarna ger en indikation om behovet, samtidigt som vi ser ökade behov inom några områden.

En del av investeringsbehovet gäller ny teknik som krävs för att nå klimatmålen. Den osäkerhet, de risker och ofta högre initiala kostnader som är förknippade med ny teknik gör att marknaden behöver statliga insatser i form av riskdelning och finansiering för att investera i de fossilfria lösningarna. Intresset är stort inom många områden och kommer från ett stort antal aktörer. Några sådana exempel är produktion av elektrobränslen, flytande biodrivmedel, vätgas och biokol.

Nya instrument för klimatinvesteringar

Från 2021 inleds en ny programperiod för EU:s regionala utvecklingsfonder (ERUF) där 30 procent av medlen ska användas för att uppnå klimatmålen, samtidigt som kraven på nationell medfinansiering ökar från 50 procent till 60 procent. Naturvårdsverket och Tillväxtverket (TVV) har under 2020 fortsatt samverka kring frågan om hur tempot i klimatomställningen kan öka genom att identifiera lämplig nationell medfinansiering till strukturfondssatsningar under kommande programperiod.

Tillväxtverket har under 2020 haft i uppdrag att föreslå nya insatser riktade mot klimat inom det nationella regionalfondsprogrammet. Inom ramen för detta uppdrag har Naturvårdsverket och Tillväxtverket gemensamt utarbetat ett förslag till en riskkapitalfond som ska stärka kapitalförsörjningen av små och medelstora företag som bidrar till klimatomställningen (Tillväxtverket, *Finansiering av hållbar tillväxt i Sverige, Förhandsbedömning finansieringsinstrument ERUF 2021-2027, 2020-12-16*). Tillväxtverket föreslås vara huvudman för en sådan klimatfond, och anslaget 1:16 har bedömts kunna användas för nationell medfinansiering.

Förslaget innebär att regeringen beslutar att 450 mnkr av anslaget 1:16 får användas för medfinansiering av en klimatfond inom ramen för det nationella

regionalfonsprogrammet under programperioden 2021-2027 samt myndigheternas arbete med detta. Fonden skulle då komplettera Klimatklivet genom att tillhandahålla finansiering till företag som arbetar samstämmigt med Klimatklivets mål men som inte passar in i Klimatklivets nuvarande utformning. Uppbyggnaden av fonden föreslås ske successivt under ca 3 år med de första utbetalningarna 2022 och de sista 2024. Fondens investeringar kommer att pågå från 2022 fram tills avveckling åtta år efter programtidens slut, dvs 2035. Därefter kommer den nationella medfinansieringen att återbetalas till staten eller återinvesteras i liknande instrument.

Om regeringen avser att gå vidare i frågan finns anledning att mer i detalj utreda hur genomförandet ska gå till, hur anslagsposter och villkor behöver se ut och om det krävs författningsändringar. I nuläget bedömer vi att det i första hand bör prövas en bidragslösning där Naturvårdsverket ger bidrag till Tillväxtverket att använda för ändamålet, det behöver i så fall framgå av villkoren.

Administration

För att hantera ett investeringsstöd i föreslagen omfattning krävs administrativa resurser både hos Naturvårdsverket, länsstyrelsen och andra särskilt utpekade myndigheter. Naturvårdsverkets kostnader för administration beräknas uppgå till 45 mnkr per år.

Det är viktigt att länsstyrelserna kan avsätta de resurser som krävs. Det krävs kunskap om vilka åtgärder som är särskilt angelägna i regionen, och att berörda aktörer får den vägledning som behövs. I uppföljning av genomförda åtgärder utgör också länsstyrelsen en viktig kontrollfunktion.

FINANSIELLA VILLKOR

Bemyndigandet uppgår 2021 till 3 500 mnkr. För 2022 föreslås ett bemyndigande på 6 800 mnkr. Av förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar framgår att stöd inte får ges till en åtgärd som har påbörjats innan beslut samt att högst 75 procent av beloppet får betalas ut innan en åtgärd har slutförts. I fråga om utbetalningstakten gäller enligt 12 § anslagsförordningen att utbetalning av bidrag ska ske i nära anslutning till att bidraget ska användas av stödmottagaren. Det innebär att betalningarna måste delas upp. Många klimatinvesteringar avser stora åtgärder och kan ta flera år att genomföra, där huvuddelen av utgifterna ligger i den senare delen av projektet. Det är då avgörande att bemyndiganderamen är tillräckligt stor för att myndigheten ska kunna bevilja framtida bidrag i tillräcklig omfattning. Med ett för lågt bemyndigande kan vi inte bevilja medel till klimatinvesteringar som kostar mycket långt fram i tiden.

Anslagssparandet uppgår 2021 till 400 mnkr. Vi föreslår att det ska finnas ett anslagssparande även i fortsättningen. Det är viktigt med långsiktighet, en stabil volym och förutsägbarhet. Marknaden behöver tydliga signaler för att fatta beslut om kostsamma investeringar. Det ligger i stödets natur att det alltid kommer att finnas risk för att projekt inte fullföljs. Det är då bättre att det finns möjligheter att spara anslag som inte förbrukas för att säkerställa kontinuitet.

3.2 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

3.2.1 Anslag 13:3 Stöd till friluftorganisationer

Naturvårdsverket föreslår att anslagsposten 10 inom anslaget 13:3 Stöd till friluftorganisationer tilldelas 100 mnkr per år 2022–2024.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat	Förslag	Förslag	Förslag
	RB 2021	2022	2023	2024
ap. 10 Stöd till friluftorganisationer	47 785	100 000	100 000	100 000
Summa		100 000	100 000	100 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>52 215</i>	<i>52 215</i>	<i>52 215</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Det är bland annat genom att människor utövar friluftsliv som kunskap och intresse för naturvård, kulturmiljöer och folkhälsa upprätthålls och utvecklas, vilket också bidrar direkt och indirekt till miljömålen. Friluftslivet har också visat sig ha stor påverkan på sysselsättningen.

Den ideella föreningen Svenskt Friluftsliv fördelar medel enligt förordningen (2010:208) om statsbidrag till friluftorganisationer. Syftet med bidraget är att stödja att människor organiserar sig för vistelse i naturen och utövande av friluftsliv med allemansrätten som grund samt att ge alla människor möjlighet att genom friluftsliv få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om naturen och miljön. Regeringen har tidigare bedömt att bidraget väl uppfyller sina syften, att bidragsverksamheten når stora grupper av människor som får möjlighet till ett upplevelserikt friluftsliv och att anslaget ger goda samhällseffekter. Anslagsökningen 2016 har resulterat i stora satsningar på verksamheter med fokus på barn och unga, hälsoaspekter, mångfald och integration.

Friluftslivet är viktigt för folkhälsan. I en under 2018 publicerad artikel i British Medical Journal Open Sports & Exercise Medicine, beräknades de samhällsekonomiska kostnaderna av otillräcklig fysisk aktivitet i Sverige uppgå till ca 4,5 mdkr kronor per år. Det finns behov av att öka insatserna för att stärka friluftslivet.

Fysisk inaktivitet medför stora negativa konsekvenser för den enskilde och samhället. Många barn och unga får inte idag tillgång till rörelse i skolan. Vi ser att våra livsmönster mer och mer rör sig bort ifrån fysisk aktivitet och friluftsliv samt att fler insatser behöver göras för att möta den stora utmaningen inom folkhälsan. Arbetet att motverka den fysiska inaktiviteten kommer genom friluftsliv att kräva mer resurser under kommande år. Om fler barn, ungdomar och vuxna skulle delta i friluftslivsaktiviteter skulle samhället spara mycket i hälso- och sjukvårdskostnader och ge många en ökad livskvalitet.

Behovet kan antas vara extra stort kommande år till följd av pandemin, både med hänsyn till att fler personer vill delta i friluftslivet samtidigt som att friluftslivsorganisationerna drabbats av inkomstbortfall.

Vi bedömer att den föreslagna anslagsökningen skulle göra det möjligt för ytterligare 100 000 barn och ungdomar att få tillgång till friluftaktiviteter utan krav på motprestation. Friluftorganisationerna skulle i större utsträckning kunna möta de behov av friluftundervisning som grund- och gymnasieskolorna efterfrågar. Vidare kommer ytterligare framgångsrika mångfalds- och integrationsinsatser att kunna genomföras.

3.3 Utgiftsområde 21 Energi

3.3.1 Anslag 1:5 Laddinfrastruktur längs större vägar

Naturvårdsverket ansluter sig till regeringens bedömning vad gäller anslagsposten 1 inom anslaget 1:5 Laddinfrastruktur längs större vägar.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Laddinfra större väg – del till NV	500	500	500	0
Summa		500	500	0
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

SKÅLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Riksdagen har beslutat om ett anslag för stöd till laddinfrastruktur längs större vägar. Naturvårdsverket föreslår ingen ändring under den tid som satsningen gäller. Beloppet bedöms vara tillräckligt för att finansiera samordning med Klimatklivet.

3.3.2 Nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har gemensamt tagit fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad (Energimyndigheten och Naturvårdsverket *Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad*, 2021-01-27). Länsstyrelserna är centrala aktörer för genomförandet av strategin. I strategin föreslås att länsstyrelserna får ett uppdrag att genomföra regionala analyser och ta fram ett regionalt planeringsunderlag som samlar motsvarar ett nationellt utbyggnadsbehov på 100 TWh vindkraft, varav 80 TWh på land. Flera centrala myndigheter behöver stötta arbetet genom att delta i analyserna och förse processen med planeringsunderlag. Uppdraget beskrivs i sin helhet i strategirapporten.

För uppdragets genomförande föreslår de båda myndigheterna att länsstyrelserna tilldelas resurser. Naturvårdsverket stödjer Energimyndighetens förslag om en ny anslagspost inom anslaget som anvisas 35 mnkr 2022-2023. Kostnadsberäkningen baseras på länsstyrelsernas uppskattning av tidsåtgången för uppdraget. En utebliven satsning kan leda till att länsstyrelserna inte har resurser att ta analysera och ta fram dessa regionala planeringsunderlag, vilket i sin tur får negativa konsekvenser för målet om 100 procent förnybar elproduktion.

3.4 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

3.4.1 Anslag 1:7 Ersättning för viltskador m.m.

Naturvårdsverket föreslår att anslagsposten 1 inom anslaget 1:7 Ersättning för viltskador ökar till 35 mnkr 2022–2024 samt att regeringen beslutar om villkor om att anslagsposten får användas för kostnader för it-stöd.

Anslagspost (tkr)	Tilldelat RB 2021	Förslag 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
ap. 1 Bidrag för att förebygga skador på annat än renar och fiske m.m.	32 778	35 000	35 000	35 000
Summa		35 000	35 000	35 000
<i>Skillnad mellan förslag och RB 2021</i>		<i>2 222</i>	<i>2 222</i>	<i>2 222</i>

SKÄLEN FÖR VÅRT FÖRSLAG

Naturvårdsverket bedömer att anslagsnivån behöver höjas något 2022–2024. Det är viktigt att anslaget tillförs så mycket medel att det är möjligt att bevilja ersättning till alla de som drabbas av skador, annars finns risk för att förtroende för viltförvaltningen påverkas negativt. Det finns en variation i skadebilden mellan olika år. Under 2020 användes hela anslaget, vilket inte varit fallet de senaste åren och det är svårt att veta säkert hur det blir kommande år.

Det finns omständigheter som talar för en ökning. Ersättning kan numera även betalas ut för vissa andra kostnader som omfattas av reglerna om "de minimis" (förordning, 2017:1254, om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador). Mängden stora fåglar fortsätter sannolikt att öka. Vi ser också att ett successivt ökat antal rovdjur och större spridning ökar behovet av förebyggande åtgärder och risken för skador. Inom kommande strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken sänks sannolikt budgeten till rovdjursavvisande stängsel. Samtidigt sker successivt en expansion av utbredningsområdet för varg söderut och även lodjurspopulationen ökar i södra förvaltningsområdet. Det södra förvaltningsområdet har en tätare förekomst av tamdjur än längre norrut och med fler rovdjur i södra förvaltningsområdet kan högre skador befaras utifrån tidigare skadeutveckling.

För att kunna effektivisera hanteringen av förebyggande och ersättning av viltskador behöver det byggas upp ett it-stöd som registrerar skador och åtgärder. Det bedöms vara lämpligt att arbetet finansieras av anslaget i den mån det finns medel.

3.4.2 Förebyggande av rovdjursskador inom rennäring

Naturvårdsverket föreslår att anslaget 1:22 Främjande av rennäring m.m. förstärks med 10 mnkr årligen och att regeringen beslutar att Sametinget ska använda medlen för ersättning till samebyar för förebyggande åtgärder som behövs för att förhindra skador av varg på renar enligt 3 § viltskadeförordningen.

Medan anslaget 1:7 används för att ersätta rovdjurens skador och förebyggande av rovdjursskador på till exempel får och hundar, kan Sametinget använda anslaget 1:22 för förebyggande av skador inom rennäringen. Det finns emellertid inget anslagsvillkor och Sametinget bedömer att det inte finns tillräckligt med medel på anslaget för att kunna betala ut ersättning för förebyggande av rovdjursskador till samebyarna. Naturvårdsverket föreslår mot denna bakgrund att anslaget 1:22 förstärks samt att regeringen beslutar om ett villkor som anger att medlen ska användas för detta ändamål.

Särskilt vargar kan orsaka stora kostnader för samebyarna, som kan behöva vidta olika förebyggande åtgärder för att undvika skador. Hur stora kostnaderna kan bli varje år är svårt att förutse, men inriktningen är att förebyggande åtgärder inte ska pågå under längre tid vilket innebär mindre besvär för samebyarna och lägre kostnader för förebyggande åtgärder. De vargar som vandrar in till renskötselområdet österifrån är genetiskt viktiga vargar, och de behöver ansluta sig till vargstammen i Mellansverige och gå in i reproduktionen för att bidra till förbättring av vargstammens genetiska status. Naturvårdsverket, Sametinget samt länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län arbetar med att ta fram en handlingsplan om varg i renskötselområdet. Ett tillskott till Sametinget ger en förutsägbarhet kring vilka förebyggande åtgärder som samebyarna kan vidta och vad det finns medel för. En sådan förutsägbarhet är en nyckel för att kunna hantera varg som vandrar in i renskötselområdet och kan bidra till att arbetet med toleransnivån på 10 procent för rovdjurens skador på rennäringen. Det är också viktigt i arbetet med genetisk förstärkning av vargstammen och för att uppnå de rovdjurspolitiska målen.

3.4.3 Långsiktig finansiering av arbetet med artinformation

Naturvårdsverket och Sveriges lantbruksuniversitet (*SLU*) har tagit fram ett förslag till långsiktig finansiering av arbetet med artinformation som innebär att arbetet i sin helhet finansieras av anslaget 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet, att anslaget 1:23 ökar 2022-2024 och att ett nytt villkor beslutas med följande lydelse:

”Minst 106 mnkr ska användas till den verksamhet som bedrivs vid Artdatabanken. Av beloppet ska minst 70 mnkr användas för verksamhet med anknytning till Svenska Artprojektet, inklusive taxonomisk forskning och inventering av dåligt kända arter, kunskapsspridning, information och kommunikation, projektadministration samt för stöd till biologiska samlingar vid svenska museer och institutioner. Minst 23 mnkr ska användas för övrigt arbete med artinformation inklusive rödlistning och hantering av fynddata om arter från allmänheten och ideella föreningar. Data ska oavsett källa tillhandahållas digitalt till kommuner och myndigheter.”

För det fall regeringen inte avsätter minst 106 mnkr på anslaget 1:23 föreslår Naturvårdsverket ett villkor under anslaget 1:3 inom UO 20 som innebär att myndigheten även fortsättningsvis får ge 10 mnkr i bidrag till SLU för arbete med artinformation.

4. Avgiftsbelagd verksamhet

4.1 Redogörelse för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

Vi beräknar följande intäkter och kostnader i den avgiftsfinansierade verksamheten budgetåren 2022–2024.

Intäkter per verksamhet	År -1 Utfall	År 0 Prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.
Jägarregistret	13 970	13 700	13 700	13 700	13 700
Kväveoxidavgiften (NOx)	8 628	8 800	8 700	8 700	8 700
Kadmiumfonden	1 302	1 200	1 100	1 000	900
Tjänsteexport	10 095	20 000	6 000	5 000	5 000
EU:s miljölednings-och miljörevisionsordning (EMAS)	113	110	110	110	110
Övriga intäkter som disponeras	67 025	79 000	76 000	76 000	76 000
Summa	101 133	122 810	105 610	104 510	104 410

Jägarregistret

Jägarregistret består av två verksamheter, jägarexamen och jaktkort. Provavgiften (jägarexamen) betalas direkt till Naturvårdsverket. Denna verksamhet belastas med Naturvårdsverkets och Jägareförbundens kostnader som är direkt hänförliga till provavgifterna. Jaktkortsavgiften betalas in till Viltvårdsfonden som förvaltas av Kammarkollegiet. Efter årets slut hemställer Naturvårdsverket om ersättning från Viltvårdsfonden för administrationen av jägarregistret. Arbetet med att digitalisera jägarexamens teoriprover har inneburit ökade utgifter för jägarexamen, och 2020 höjdes avgiften för att täcka kostnaden.

NOx

Naturvårdsverket ansvarar för att lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion efterlevs. Det gör vi bland annat genom att granska företagens NOx-deklarationer och genom revisioner. Miljöavgiften återbetalas i proportion till varje produktionsenhets andel av den sammanlagda nyttiggjorda energiproduktionen. Företag med små utsläpp av kväveoxider per nyttiggjord energimängd får tillbaka ett större belopp än de betalar in, medan det omvända gäller för företag med stora utsläpp. Naturvårdsverket administrerar NOx-avgiften och ta ut ersättning ur fonden för full kostnadstäckning.

Kadmiumfonden

Enligt förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier ska producenter av slutna nickelkadmiumbatterier betala en avgift till Naturvårdsverket per kilogram slutna nickelkadmiumbatterier som producenten släpper ut på marknaden. Avgiften är avsedd att stärka incitament för alternativ till nickelkadmiumbatterier. Avgiften går till en fond från vilken kommuner, producenter samt de som arbetar

för dessa kan söka medel för insamling, sortering, transport och bortskaffande av sådana batterier. Naturvårdsverket administrerar fonden och tar enligt samma förordning ut ersättning ur fonden för full kostnadstäckning.

Emas

EMAS är EU:s frivilliga miljölednings- och miljörevisionsordning. Årsavgiften baseras på verksamhetens storlek enligt en rekommendation från EU. Avgiften tas ut av Naturvårdsverket med målet full kostnadstäckning.

Tjänsteexport

Delar av Naturvårdsverkets internationella samarbeten finansieras med medel från Sida och redovisas som tjänsteexport. Beräkningen av intäkter för tjänsteexport görs enligt principen om full kostnadstäckning. Avgiftsintäkterna beräknas minska de närmaste åren, det är emellertid svårt att uppskatta hur mycket. Under 2020 kommer två stora avgiftsuppdrag att avslutas, det mest troliga är att nya överenskommelser med Sida träffas under året. Sida har vidare ändrat finansieringsform för de uppdrag som myndigheterna kommit överens om. Flera av de nya uppdrag som startats upp finansieras inte längre som tjänsteköp, där Naturvårdsverket fakturerar sina kostnader, utan genom bidrag från Sida. Detta ger en förskjutning av intäkterna från att vara avgiftsintäkter till att vara intäkter av bidrag.

4.2 Redogörelse för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras

Intäkter per verksamhet	År -1 Utfall	År 0 Prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.
Miljösanktionsavgifter	13 112	10 000	10 000	10 000	10 000
Avgifter enligt lagen om handel med utsläppsrätter	1 850	0	0	0	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	8 560	9 500	10 000	10 000	10 000
Avgifter för prövnings -och tillsynsmyndighet	4 633	12 200	14 700	20 000	20 000
Övriga ränteinkomster	1 982				
Övriga inkomster	96				
Summa	30 233	31 700	34 700	40 000	40 000

Miljösanktionsavgifter

Naturvårdsverket ansvarar för tillsynen över producentansvaret för batterier, elavfall och gränsöverskridande transporter, med vissa undantag. Inom dessa områden kan Naturvårdsverket fatta beslut om miljösanktionsavgift i fråga om rapportering av uppgifter till batteriregistret och registret för elavfall (EE-registret) samt vissa överträdelser enligt förordning (EG) nr 1013/2006 om gränsöverskridande avfallstransporter. Miljösanktionsavgift tas ut med hjälp av Kammarkollegiet.

Avgifter enligt lagen om handel med utsläppsrätter.

De flygoperatörer och anläggningar som ingår i handelssystemet för utsläppsrätter och som därmed berörs av lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter har krav på sig att övervaka och rapportera sina årliga utsläpp. De ska även överlämna sina utsläppsrätter inom EU:s handel med utsläppsrätter. Om en verksamhetsutövare inte fullgör sin skyldighet att lämna en verifierad utsläppsrapport eller överlämna utsläppsrätter i tid kan Naturvårdsverket besluta om förseningsavgift eller en fullgörandeavgift. Avgiften tas ut av Naturvårdsverket. Avgiften är en straffavgift och det är svårt att beräkna något belopp. Eftersom saldo i verksamheten inte faller ut varje år, läggs inte någon prognos på denna inkomsttitel.

Övrig offentligrättslig verksamhet

Naturvårdsverket är behörig- och vägledande myndighet när det gäller avfall som transporteras över Sveriges gränser. Det innebär att vi godkänner eller avvisar transporter över gränserna. Enligt 7 kap. 9 § förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken tar Naturvårdsverket ut en avgift för handläggning av anmälningar om gränsöverskridande avfallstransporter. År 2020 höjdes avgiften för denna handläggning från 8 500 kr till 10 700 kr vilket innebar att intäkterna ökade 2020. Under de senaste åren har även antalet ärenden ökat vilket också bidragit till att denna intäkt ökar.

Naturvårdsverket ska också ta ut avgifter i samband med ansökningar för typgodkännande av fångstredskap enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om typgodkännande av fångstredskap (NFS 2013:13). Enligt 5 kap. 1 § ska den som ansöker om typgodkännande av fångstredskap betala en ansökningsavgift till Naturvårdsverket enligt avgiftsklass 4 i 10 § avgiftsförordningen (1992:191).

Avgifter för provnings- och tillsynsverksamhet

Naturvårdsverket tar ut avgifter för provnings- och tillsynsverksamhet ut enligt 7 kap 8 e-k §§ förordning (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Det avser avgifter för producentansvar för elutrustning och batterier samt avgifter för godkännande av insamlingsystem för elutrustning och förpackningar. Från och med den 1 januari 2021 ska Naturvårdsverket även ta ut motsvarande avgift för producentansvar för förpackningar. Det innebär en väsentlig ökning av avgiftsintäkterna och Naturvårdsverkets arbete med detta. Eftersom det är svårt att prognosticera hur många som kommer att omfattas av det utökade producentansvaret är avgiftsintäkterna svårbedömda. Naturvårdsverket bedömer att det kan röra sig om 20 000 eller fler. Det blir en stegvis ökning av avgifterna, och att hantering och kostnader kommer att öka. Idag pågår dock ett utvecklingsarbete inom Naturvårdsverket för att effektivisera hanteringen av dessa avgifter

Övrigt

Naturvårdsverket kan ta ut avgifter för provning av ansökan om auktorisation enligt förordning (2015:18) om fartygsåtervinning, samt för provning av ansökan om tillstånd enligt förordning (2018:1939) om invasiva främmande arter. Eftersom inga avgifter har debiterats ännu finns ingen budget för detta.

5. Övriga villkor

Naturvårdsverkets inställning i frågor om anslagskredit, anslagssparande och beställningsbemyndiganden under budgetåren 2022–2024 framgår av våra förslag till anslagsfinansiering, avsnitt 3.

I detta kapitel belyser vi övriga villkor.

5.1 Låneram och investeringar

Naturvårdsverkets låneram för 2020 uppgår till 115 mnkr. Vi föreslår att låneramen höjs till 135 mnkr 2022–2024. Under kommande år behöver investeringstakten öka. Planerade och angelägna investeringar för att utveckla it-stöd inom bland annat cirkulär ekonomi och tillsynsvägledningen samt effektivare handläggning av bidragsutbetalningar kommer inte att rymmas inom den fastställda låneramen.

Verksamhetsinvesteringar och förslag på låneram (tkr)

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.
Immateriella investeringar	34 800	26 800	39 000	28 000	30 500
Materiella investeringar	2 900	800	1 500	1 500	1 500
Summa	37 700	27 600	40 500	29 500	32 000
Finansieras genom lån i Riksgälden	37 700	27 600	40 500	29 500	32 000

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	86 977	102 077	107 077	125 877	127 077
Nyupplåning (+)	37 700	27 600	40 500	29 500	32 000
Amorteringar (-)	-22 600	-22 600	-21 700	-28 300	-32 200
UB lån i Riksgäldskontoret	102 077	107 077	125 877	127 077	126 877
Beslutad/föreslagen låneram	115 000	115 000	135 000	135 000	135 000
Ränteutgifter	0	0	0	0	0
Amortering UO 20 anslag 1:1	-9 900	-8 500	-8 200	-10 700	-12 100
Amortering UO 20 anslag 1:2	-5 700	-8 700	-8 400	-10 900	-12 400
Amortering UO 20 anslag 1:3	-3 100	-1 200	-1 200	-1 500	-1 800
Amortering UO 20 anslag 1:14	-1 900	-2 200	-2 100	-2 700	-3 100
Amortering UO 20 anslag 1:16	-1 900	-1 400	-1 300	-1 800	-1 900
Amortering Övrig finansiering	-100	-600	-500	-700	-900
Summa amortering	-22 600	-22 600	-21 700	-28 300	-32 200

Förslag till investeringsplan (tkr)

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Skydd av värdefull natur	843 000	1 641 000	1 641 000	1 641 000	1 641 000
Byggnader, anläggningar m.m. i anslutning till skyddad värdefull natur	15 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	858 000	1 671 000	1 671 000	1 671 000	1 671 000
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	144 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Maskiner, inventarier och installationer					
Summa varav investeringar i anläggningstillgångar	144 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Finansiering					
Utgiftsområde 20 Anslag 1:14	843 000	1 641 000	1 641 000	1 641 000	1 641 000
Utgiftsområde 20 anslag 1:3 ap.2	15 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Lån i Riksgäldskontoret	0	0	0	0	0
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	858 000	1 671 000	1 671 000	1 671 000	1 671 000
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m.	1 009 000	1 774 000	1 955 000	2 175 000	2 175 000
Summa utgifter för vidmakthållande	1 009 000	1 774 000	1 955 000	2 175 000	2 175 000
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>					
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Summa varav investeringar i anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Finansiering					
Utgiftsområde 20 anslag 1:3 ap.2	1 009 000	1 774 000	1 955 000	2 175 000	2 175 000
Summa finansiering av vidmakthållande	1 009 000	1 774 000	1 955 000	2 175 000	2 175 000
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	1 867 000	3 445 000	3 626 000	3 846 000	3 846 000
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	144 000	250 000	250 000	250 000	250 000

5.2 Räntekontokredit

Naturvårdsverkets kredit på räntekontot uppgår till 18 mnkr. Vi föreslår inte någon ändring för budgetåren 2022–2024.

6. Bemyndigandetabeller

Uppgifter om bemyndigande per anslag/anslagspost, belopp i tkr.

Anslag 1:2 ap.1 Miljöövervakning m.m.

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	51 983	23 192	70 000	---	---	---	
+ Nya åtaganden	16 949	66 585	50 000	---	---	---	
- Infriade åtaganden	45 740	19 777	50 000	50 000	15 000	5 000	2025
Utestående åtaganden vid årets slut	23 192	70 000	70 000	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	52 000	70 000	70 000	-	-	---	

Anslag 1:3 ap.2 Åtgärder för värdefull natur

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	265 359	294 019	479 019				
+ Nya åtaganden	133 053	300 000	317 000				
- Infriade åtaganden	104 393	115 000	206 000	200 000	200 000	190 019	2029
Utestående åtaganden vid årets slut	294 019	479 019	590 019	--	--	--	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	490 000	490 000	600 000	--	--	--	

Anslag 1:4 ap.1 Sanering och efterbehandling av förorenade områden

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	1 273 819	1 052 804	1 167 614	---	---	---	
+ Nya åtaganden	197 823	700 000	800 000	---	---	---	
- Infriade åtaganden	418 838	585 190	500 000	500 000	400 000	567 614	2031
Utestående åtaganden vid årets slut	1 052 804	1 167 614	1 467 614	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	1 997 500	1 997 500	1 997 500	-	-		

Anslag 1:5 Miljöforskning

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	77 297	80 537	102 000	---	---	---	
+ Nya åtaganden	47 194	76 394	101 000	---	---	---	
- Infriade åtaganden	43 954	54 931	53 000	82 000	48 000	20 000	2025
Utestående åtaganden vid årets slut	80 537	102 000	150 000	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	102 000	102 000	150 000	-			

Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	79 946	114 904	184 014	---	---	---	
+ Nya åtaganden	72 299	160 000	250 000				
- Infriade åtaganden	37 341	90 890	120 000	150 000	105 000	59 014	2026
Utestående åtaganden vid årets slut	114 904	184 014	314 014	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	180 000	350 000	350 000				

Anslag 1:13 Bilateralt miljösamarbete

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	0	0	4 000	---	---	---	
+ Nya åtaganden	0	4 000	1 000	---	---	---	
- Infriade åtaganden	0	0	1 000	1 000	1000	2 000	2025
Utestående åtaganden vid årets slut	0	4 000	4 000	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	4 000	4 000	4 000	---	---	---	

Anslag 1:14 Skydd av värdefull natur

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	17 391	38 665	42 000	---	---	---	
+ Nya åtaganden	22 789	20 624	75 000	---	---	---	
- Infriade åtaganden	1 515	17 289	20 000	40 000	30 000	27 000	2071
Utestående åtaganden vid årets slut	38 665	42 000	97 000	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	42 000	42 000	100 000	-	-	-	

Anslag 1:16 Klimatinvesteringar

	År -1 Utfall	År 0 prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4- slutår Beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	1 586 109	3 099 442	3 500 000	---	---	---	
+ Nya åtaganden	2 181 128	2 000 000	4 800 000	---	---	---	
- Infriade åtaganden	667 795	1 599 442	1 500 000	2 200 000	2 500 000	2 100 000	2026
Utestående åtaganden vid årets slut	3 099 442	3 500 000	6 800 000	---	---	---	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	4 500 000	3 500 000	6 800 000				